

UHASSELT

KNOWLEDGE IN ACTION

Faculteit Bedrijfseconomische Wetenschappen

master in de toegepaste economische wetenschappen

Masterthesis

De impact van kunstmatige intelligentie (AI) op het beroep van de accountant

Mirthe Houbart

Scriptie ingediend tot het behalen van de graad van master in de toegepaste economische wetenschappen, afstudeerrichting accountancy en financiering

PROMOTOR :

Prof. dr. Nadine LYBAERT

BEGELEIDER :

Mevrouw Hanne KREEMERS

UHASSELT

KNOWLEDGE IN ACTION

www.uhasselt.be

Universiteit Hasselt
Campus Hasselt:
Martelarenlaan 42 | 3500 Hasselt
Campus Diepenbeek:
Agoralaan Gebouw D | 3590 Diepenbeek

2024
2025

Faculteit Bedrijfseconomische Wetenschappen

master in de toegepaste economische wetenschappen

Masterthesis

De impact van kunstmatige intelligentie (AI) op het beroep van de accountant

Mirthe Houbart

Scriptie ingediend tot het behalen van de graad van master in de toegepaste economische wetenschappen, afstudeerrichting accountancy en financiering

PROMOTOR :

Prof. dr. Nadine LYBAERT

BEGELEIDER :

Mevrouw Hanne KREEMERS

Woord vooraf

In het kader van het behalen van mijn diploma in de opleiding Toegepaste Economische Wetenschappen, met als afstudeerrichting Accountancy en Financiering, heb ik deze masterproef geschreven met als titel "De impact van artificiële intelligentie (AI) op het beroep van de accountant". Het voltooien van deze masterproef heeft veel inzet en tijd gekost, maar het was een zeer leerrijke ervaring waarbij ik waardevolle inzichten heb verkregen in het actuele onderwerp.

Het tot stand brengen van mijn masterproef zou niet mogelijk zijn geweest zonder de hulp van een aantal heel belangrijke personen. Alvorens te beginnen met de uiteenzetting van mijn onderzoek, zou ik deze mensen eerst willen bedanken.

Om te beginnen zou ik graag mijn promotor, Prof. dr. Nadine Lybaert, en mijn co-promotor, Hanne Kreemers, bedanken voor het toewijzen van dit onderwerp en hun deskundig advies gedurende het afgelopen jaar. Hun feedback en begeleiding hebben mijn masterproef kwalitatief sterker gemaakt en hebben geholpen om het onderzoek tot een succesvol einde te brengen.

Verder wil ik graag mijn ouders bedanken. Zij hebben mij de kans gegeven om deze studie te volgen en hebben mij gedurende de hele opleiding vertrouwen, aanmoediging en onvoorwaardelijke steun geboden. Dankzij hen heb ik de kans gekregen om mijn diploma in Toegepaste Economische Wetenschappen te behalen.

Om af te sluiten zou ik graag de respondenten willen bedanken die de tijd hebben genomen om deel te nemen aan mijn onderzoek en mij uitgebreid hebben geïnformeerd over hun standpunten omtrent het onderwerp. Hun bijdrage heeft ervoor gezorgd dat ik een grondige conclusie heb kunnen formuleren en mijn masterproef tot een goed einde heb kunnen brengen.

Tongeren, juni 2025

Mirthe Houbart

Samenvatting

Artificiële intelligentie (AI) is in de wereld van vandaag niet meer weg te denken. Er worden alsmaar meer toepassingen ontwikkeld, gaande van eenvoudige en simpele functies die helpen bij het dagdagelijkse leven tot complexe softwaresystemen die worden ingezet in grote bedrijven. De inzet van AI bij bedrijven uit diverse sectoren neemt aanzienlijk toe, omdat AI erin slaagt om de processen binnen bedrijven efficiënter en effectiever te maken door de automatisering van repetitieve en tijdrovende taken. Hoewel dat de komst van AI aanzienlijke voordelen kan bieden voor heel wat organisaties, brengt het ook een aantal onzekerheden en uitdagingen met zich mee. Onzekerheden op het vlak van andere ethiek, privacy en dataveiligheid zorgen ervoor dat AI momenteel nog niet ten volle door iedereen wordt gebruikt. Daarom is het van groot maatschappelijk belang om onderzoek te doen naar de positieve en negatieve effecten van het gebruik van AI, om zo een beter inzicht te krijgen in hoe AI op de meest effectieve en ethische manier kan worden ingezet in onze samenleving. Hoewel AI in heel wat diverse sectoren wordt ingezet, wordt er in dit onderzoek enkel gefocust op de impact die het gebruik van AI heeft op de Vlaamse accountancysector. Het doel van dit onderzoek is om een duidelijk inzicht te verwerven in de percepties en standpunten van Vlaamse accountants met betrekking tot de voor- en nadelen van het gebruik van AI binnen accountancy. Om dit onderzoek grondig uit te kunnen voeren, werd er zowel een literatuurstudie als een empirisch onderzoek uitgevoerd.

We beginnen het onderzoek met een uitgebreide analyse van de wetenschappelijke literatuur om een diepgaand inzicht te verwerven in het gebruik van AI in de accountancysector. Uit de literatuur blijkt dat AI door accountants voornamelijk wordt ingezet voor de automatisering van repetitieve taken, het maken van voorspellende analyses, patroonherkenning en fraudedetectie (Bakarich & O'Brien, 2021; Igou et al., 2022). AI wordt geïntegreerd in verschillende boekhoudsystemen, wat zorgt voor een aanzienlijke efficiëntieverhoging en een enorme tijdsbesparing (Nusa et al., 2024). Bovendien wordt de betrouwbaarheid van sommige processen in zekere mate verhoogd, omdat menselijke fouten worden vermeden door het gebruik van AI-systemen (Hubler et al., 2024). Hoewel AI steeds vaker wordt geïntegreerd in boekhoudsoftware, blijft de echte adoptie ervan binnen de accountancysector redelijk beperkt (Bakarich & O'Brien, 2021). De literatuur stelt dat er een duidelijk onderscheid is tussen de integratie van AI in grote boekhoudkantoren waaronder de Big 4, kleinere boekhoudkantoren, en boekhoudafdelingen van grote bedrijven. Grote boekhoudkantoren lopen duidelijk voorop in deze evolutie, aangezien zij over de middelen en expertise beschikken om te investeren in de beste AI-technologieën en opleidingen, terwijl boekhoudafdelingen van grotere bedrijven echter in de meeste gevallen nog wat achterlopen op het gebied van AI-integratie (Bakarich & O'Brien, 2021; Drew, 2019; Holmes & Douglass, 2021). Dit is te wijten aan het feit dat zij hun IT-budgetten niet als prioritair beschouwen, waardoor er weinig wordt geïnvesteerd in nieuwe technologieën zoals AI-software (Drew, 2019). Ook bij kleinere kantoren wordt AI niet ten volle geïntegreerd, deels omdat deze systemen zeer hoge kosten met zich mee brengen waar deze bedrijven niet altijd de middelen toe hebben (Barna & Hurducaci, 2024). Vervolgens blijkt uit de literatuur dat het beroep van accountant een duidelijke evolutie kent. Waar de focus vroeger voornamelijk lag op de handmatige boekhouding en administratieve taken, verschuift dit door de komst van AI grotendeels naar interpretatie, strategische adviesverlening en besluitvorming (Dogar & Scorte, 2023; Igou et al., 2022). Dit betekent dat zowel de werkwijze en functieverdeling, als de vereiste vaardigheden van accountants aanzienlijk worden beïnvloed, waarbij soft skills steeds belangrijker worden (Hubler et al., 2024). Naar de toekomst toe wordt in de literatuur verwacht dat de rol van accountant nog verder zal evolueren naar een meer strategische en adviesverlenende rol. Daarbij is het als accountant zeer belangrijk om mee te gaan met deze evolutie indien men naar de toekomst toe nog relevant wilt blijven (Drew, 2019; Hubler et al., 2024). Een ander belangrijk aandachtspunt dat in de literatuur werd aangehaald, is dat er in de toekomst een sterk regelgevend kader moet worden opgesteld omtrent het gebruik van AI, om zo te voldoen aan bepaalde ethische richtlijnen en privacy-gerelateerde voorwaarden (Fülöp et al., 2023; Hsiao et al., z.d.). In deze masterproef leggen we voornamelijk de focus op de voor- en nadelen die de Vlaamse accountants ondervinden bij het gebruik van AI in hun sector. In de literatuur zijn vier voordelen en vijf nadelen aan bod gekomen omtrent dat gebruik van AI binnen accountancy, die we aan de hand van twee

proposities, elk onderverdeeld in deelvragen, hebben getoetst bij onze respondenten tijdens het empirisch onderzoek.

In het empirische deel van deze masterproef worden er bij zes respondenten diepte-interviews afgenomen, waarbij het doel is om inzicht te verwerven in hun ervaring met het gebruik van AI. Daarbij ligt de focus op de voordelen en de nadelen die zij bij dat gebruik ondervinden. Er wordt eerst een overzicht gemaakt van de mate waarin AI al is geïntegreerd bij de respondenten. De meeste respondenten zetten AI al intensief in, met uitzondering van één respondent, werkzaam in een grote onderneming, waarbij het gebruik van AI op de boekhoudafdeling nog wat achterloopt. Er kan hierbij een link gelegd worden met de literatuur, die aantoonde dat grote bedrijven hier inderdaad nog wat in achterlopen. Aangezien maar één van de interviews betrekking had op de boekhoudafdeling van een grote onderneming, kan hieruit niet geconcludeerd worden dat dit voor alle Vlaamse ondernemingen het geval is. Alle respondenten zijn het er mee eens dat AI ingezet kan worden voor de automatisering van repetitieve taken. Dit werd ook als het belangrijkste voordeel aangegeven, aangezien het voor een duidelijke tijdsbesparing en efficiëntere verwerking zorgt. Er wordt wel opgemerkt dat de kwaliteit van de input hierbij van cruciaal belang is, en dat het leerproces rond het gebruik van AI die tijdsbesparing in sommige gevallen nog doet verminderen. Hoewel een grondigere fraudedetectie in de literatuur als een voordeel werd aangehaald, wordt deze toepassing van AI bij de Vlaamse accountants nog beperkt toegepast. Slechts twee van de zes respondenten zijn van mening dat AI een waardevol hulpmiddel kan zijn op dit gebied, terwijl de anderen van mening zijn dat AI hiervoor nog niet op punt staat en geen duidelijke meerwaarde kan bieden bij de fraudedetectie. Sommige respondenten zijn bovendien van mening dat voldoende dossierkennis ervoor zorgt dat men weet tot wat klanten in staat zijn, en daar heb je AI niet voor nodig. Vervolgens geven vier van de zes respondenten aan dat AI kan leiden tot een efficiëntere financiële rapportage. Er zit volgens hen heel wat potentieel in op het gebied van tijds- en efficiëntiewinst bij de afsluitingsperiode, maar er is nog ruimte voor verbetering. Doordat de systemen onderling met elkaar verbonden zijn, verkleint de kans op fouten en verhoogt de betrouwbaarheid van de rapportering, maar het menselijke aspect blijft belangrijk omdat er heel wat interpretatie bij komt kijken. Het laatste voordeel dat in de literatuur werd genoemd is het maken van voorspellende analyses. De meningen van de respondenten zijn hierover verdeeld. De analyses worden bij de meeste respondenten ondersteund door AI, maar hier wordt met de nodige voorzichtigheid naar gekeken, omdat de huidige betrouwbaarheid ervan nog onvoldoende is en er te veel onzekere factoren aan dit domein gebonden zijn. Vier van de zes respondenten geven aan dat ze de prognoses nog grotendeels zelf maken.

Naast de voordelen die AI kan bieden voor accountants, brengt het gebruik van AI ook een aantal uitdagingen en beperkingen met zich mee. Het eerste en belangrijkste aandachtspunt dat werd genoemd is het veranderende competentieprofiel van de accountant. Alle respondenten geven aan dat AI ervoor zorgt dat de rol van boekhouder zal verschuiven van een administratieve naar een adviesverlenende en analytische rol. De basiskennis blijft wel van cruciaal belang om de output van softwaresystemen voldoende te kunnen begrijpen, maar daarnaast worden technologische vaardigheden ook steeds belangrijker. Een tweede bezorgdheid is het gebrek aan duidelijke regelgeving rond het gebruik van AI. Vier van de zes respondenten geven aan niet op de hoogte te zijn van de geldende wetten en uiten hun behoefte aan een sterk regelgevend kader. Voor hen is deze regelgeving nodig om de dataveiligheid en privacy van klantinformatie te kunnen blijven garanderen. Dat brengt ons op een derde aandachtspunt omtrent ethiek en privacy. Vier van de zes respondenten ervaren het ethische vraagstuk rondom het juiste gebruik van AI als essentieel. Enkele respondenten lossen het gebrek aan regelgeving en etische overwegingen op door zelf duidelijke afspraken en policy's op te stellen binnen hun bedrijf omtrent het gebruik van AI. Vervolgens wijzen de respondenten unaniem op de impact die de komst van AI heeft op de werkgelegenheid, al ervaart niet iedere respondent dit als een nadeel. De helft van de respondenten stelt dat functies niet noodzakelijk gaan wegvallen, maar dat ze zullen veranderen van aard. Zo zullen er minder dossierbeheerders nodig zijn en meer relatiebeheerders en adviseurs. Het grote tekort aan boekhouders zal volgens deze respondenten grotendeels worden opgelost door AI. Bovendien is de impact op werkgelegenheid sterk afhankelijk van de bereidheid tot aanpassing. Boekhouders die naar de toekomst toe relevant willen blijven, zullen deze evolutie moeten omarmen. Een laatste en

belangrijke bezorgdheid is het verlies van menselijke controle. Doordat AI-systemen nog niet volledig foutloos kunnen functioneren, is het volgens de meeste respondenten nog te risicovol om over te gaan tot volledige automatisering. De rol van menselijke interpretatie blijft volgens hen essentieel, aangezien men geen garantie heeft dat alles juist is. Vooral als het gaat om interpretatie en analyse van cijfermateriaal moet de mens altijd de eindverantwoordelijkheid hebben.

Uit het onderzoek kan worden vastgesteld dat niet alle voordelen en nadelen die genoemd werden in de literatuur ook van toepassing zijn op de Vlaamse accountancysector. Daarnaast is er bij de respondenten een onderscheid tussen de integratie van AI bij grote en kleine boekhoudkantoren en bij de boekhoudafdelingen van grote bedrijven. Omdat dit niet de focus is van dit onderzoek en er niet genoeg verschillende respondenten werden benaderd om hier een conclusie over te schrijven, kan dit een onderwerp zijn voor toekomstig onderzoek.

Inhoudsopgave

Woord vooraf	1
Samenvatting	3
Inhoudsopgave	7
Lijst met tabellen	9
Deel I: Inleiding	11
<i>Hoofdstuk 1: Probleemstelling</i>	<i>11</i>
1.1 Praktijkprobleem	11
1.2 Onderzoeksvragen	12
1.3 Onderzoeksaanpak	13
Deel II: Literatuurstudie	15
<i>Hoofdstuk 2: AI in accountancy</i>	<i>15</i>
2.1 AI-toepassingen in accountancy	15
2.2 Integratieproces van AI in accountancy	16
2.3 Verandering in het beroep van de accountant door AI	16
2.4 Verandering in accountingcurricula door de komst van AI	17
2.5 Toekomstperspectief over het gebruik van AI in accountancy	18
<i>Hoofdstuk 3: Voordelen van AI binnen de accountancysector</i>	<i>21</i>
3.1 Automatisering van repetitieve taken	21
3.2 Rol in fraudedetectie en risicobeheer	21
3.3 Efficiëntere financiële rapportage	22
De centralisatie van gegevens binnen ERP-systemen maakt het niet alleen gemakkelijker om analyses uit te voeren, maar versnelt ook het besluitvormingsproces, wat bijdraagt aan de algehele efficiëntie van de boekhoud- en rapportageprocessen (Barna & Hurducaci, 2024; Hsiao et al., z.d.)	22
3.4 Voorspellende analyses	22
3.5 Propositie	22
<i>Hoofdstuk 4: Nadelen van AI binnen de accountancysector</i>	<i>25</i>
4.1 Verandering in benodigde vaardigheden	25
4.2 Gebrek aan een regelgevend kader	25
4.3 Ethische en privacy-gerelateerde vraagstukken	26
4.4 Impact op de werkgelegenheid	26
4.5 Verlies van menselijke controle	27
4.6 Propositie	27
Deel III: Empirische studie	29
<i>Hoofdstuk 5: Methodologie</i>	<i>29</i>
5.1 Dataverzameling	29
5.2 Data-analyse	31
5.3 Integratie van AI bij de respondenten	31
<i>Hoofdstuk 6: Resultaten</i>	<i>33</i>
6.1 Voordelen van AI	33
6.2 Nadelen van AI	37
<i>Hoofdstuk 7: Conclusie</i>	<i>43</i>
7.1 Conclusie	43
7.2 Beperkingen en aanbevelingen	46
Bronnenlijst	47
Bijlage 1: Interviewleidraad	49

Lijst met tabellen

Tabel 1: Overzicht van de respondenten	29
Tabel 2: Voordelen van AI volgens de respondenten	33
Tabel 3: Nadelen van AI volgens de respondenten.....	37

Deel I: Inleiding

Hoofdstuk 1: Probleemstelling

Het eerste hoofdstuk van deze masterproef geeft een schets van het actuele probleem dat leidt tot ons onderzoek en licht toe hoe het onderzoek vervolgens zal worden uitgevoerd. In sectie 1.1 wordt het praktijkprobleem en de context van het onderwerp uitgebreid beschreven. Sectie 1.2 betreft de opgestelde onderzoeksvragen, en in sectie 1.3 wordt besproken hoe het onderzoek zal worden uitgevoerd.

1.1 Praktijkprobleem

Artificiële intelligentie (AI) is tegenwoordig een onmisbaar onderdeel van onze technologie en samenleving. "AI verwijst naar systemen die intelligent gedrag vertonen door hun omgeving te analyseren en actie te ondernemen - met een zekere mate van autonomie - om specifieke doelen te bereiken" (Boucher, 2020, p. 3). AI is een overkoepelende term die verschillende technologieën omvat. De toepassingen van AI zijn veelzijdig en variëren van eenvoudige functies en expertsystemen, zoals gepersonaliseerde aanbevelingen op streamingdiensten, tot geavanceerde technologieën en machine learning-algoritmen, zoals het aansturen van zelfrijdende auto's (Boucher, 2020).

De inzet van AI neemt in een hoog tempo toe en wordt binnen diverse sectoren steeds vaker toegepast. Met name bedrijven en organisaties investeren in AI om processen efficiënter en effectiever te maken. Zo wordt AI gebruikt voor de automatisering van operationele en financiële processen, zoals boekhouding, fraudedetectie en risicobeheer, wat niet alleen veel tijd bespaart, maar ook de productiviteit en nauwkeurigheid verhoogt (Hubler et al., 2024; Nusa et al., 2024). Daarnaast speelt AI een steeds grotere rol in klantenservice en marketing, waar chatbots en gepersonaliseerde advertentie-algoritmen en content bijdragen aan een betere klantervaring en gerichtere marketingstrategieën (Straten, 2023). Ook in de gezondheidszorg biedt AI baanbrekende mogelijkheden. Het helpt artsen bij het analyseren van patiëntgegevens om alarmsignalen op te sporen en ziektes te kunnen voorspellen, wat kan leiden tot snellere en nauwkeurigere diagnoses (AI In de Zorg: Kansen en Uitdagingen?, 2024). In de industriële sector wordt AI ingezet voor productieoptimalisatie door middel van het optimaliseren van machines en systemen en daarnaast kan AI worden gebruikt voor voorspellende analyses van vraag en aanbod en bij het verbeteren van kwaliteitscontroleprocessen (Aan de Slag met Artificial Intelligence - AI, z.d.-b). Bovendien speelt AI een cruciale rol in beveiliging en cyberveiligheid, doordat het helpt bij het detecteren en identificeren van phishing-aanvallen en malware (Johan, 2023).

De groeiende populariteit van AI, en daarnaast ook data governance, is grotendeels te danken aan de enorme toename van beschikbare digitale en financiële data (Igou et al., 2022). Door AI in te zetten, kunnen bedrijven niet alleen hun werknemers ontlasten van repetitieve en tijdrovende taken, maar ook hun stress verminderen en kansen creëren voor loopbaanontwikkeling door sterk in te zetten op nieuwe technologieën en zich aan te passen aan deze trends (Holmes & Douglass, 2021). Dit stelt hen in staat zich meer te richten op strategische werkzaamheden, besluitvormingsprocessen en consultancy (Igou et al., 2022). Hoewel AI aanzienlijke voordelen biedt, brengt deze technologie ook uitdagingen met zich mee. Vraagstukken rondom privacy, ethiek, verantwoordelijkheid en de impact op werkgelegenheid spelen een belangrijke rol in de verdere ontwikkeling en implementatie van AI (Fülöp et al., 2023; Hubler et al., 2024). Daarom is onderzoek naar AI van groot maatschappelijk belang. Door de technologie beter te begrijpen en verantwoord te ontwikkelen, kunnen we ervoor zorgen dat AI op een ethisch verantwoorde en effectieve manier wordt ingezet binnen onze samenleving, zodat zowel bedrijven als burgers ervan kunnen profiteren (Fülöp et al., 2023).

Zoals eerder al werd vermeld, beperkt de impact van AI zich niet tot technologische en industriële sectoren, maar heeft het ook een aanzienlijke invloed op traditionele beroepen zoals dat van de accountant. In dit onderzoek richten we ons specifiek op de wijze waarop AI de accountancysector verandert en wat de gevolgen hiervan zijn voor accountants en hun dagelijkse werkzaamheden.

In verschillende landen is al uitgebreid onderzoek gedaan naar de impact van AI op accountancy. Hieruit blijkt dat AI aanzienlijke voordelen biedt, zoals een hogere efficiëntie door de snellere verwerking van financiële gegevens (Fülöp et al., 2023). Dankzij geavanceerde algoritmen kunnen AI-systemen grote hoeveelheden financiële data analyseren en patronen detecteren die voor een mens moeilijk waarneembaar zijn (Fülöp et al., 2023; Igou et al., 2022). Hierdoor worden accountants ondersteund bij taken zoals factuurverwerking, risicobeoordelingen, fraudeopsporing en besluitvorming (Drew, 2019; Igou et al., 2022). Bovendien kunnen AI-gestuurde systemen, zoals eerder ook al aangehaald werd, repetitieve en administratieve taken automatiseren, waardoor accountants zich meer kunnen richten op adviesverlening en strategische besluitvorming (Holmes & Douglass, 2021; Igou et al., 2022).

Toch zijn er ook nadelen en uitdagingen verbonden aan de inzet van AI in de accountancysector. Een veelgehoorde zorg is de mogelijke afname van werkgelegenheid, aangezien bepaalde taken die traditioneel door accountants werden uitgevoerd nu geautomatiseerd worden (Barna & Hurducaci, 2024; Hubler et al., 2024). Daarnaast roept het gebruik van AI in financiële processen ethische vragen op, zoals de betrouwbaarheid en transparantie en het verhoogde bedrijfsrisico dat ontstaat door het inzetten van AI bij complexe besluitvorming (Holmes & Douglass, 2021). Accountants moeten daarom niet alleen technologische vaardigheden ontwikkelen, zoals data-analyse en vaardigheden met betrekking tot cybersecurity om met AI-systemen te werken, maar ook een kritische houding aannemen ten aanzien van de interpretatie van AI-gegenereerde analyses en AI-tools (Barna & Hurducaci, 2024; Drew, 2019).

De toekomstperspectieven voor AI binnen de accountancysector zijn veelbelovend. In veel landen wordt AI al geïntegreerd in boekhoudsoftware en andere financiële tools, en de verwachting is dat deze trend zich de komende jaren verder zal doorzetten. AI zal volgens verschillende experts de grootste impact hebben op de accountancysector in vergelijking met andere technologieën (Drew, 2019). Innovaties zoals machine learning maken het mogelijk dat AI steeds complexere taken overneemt, zoals het optimaliseren van financiële strategieën en het maken van voorspellende analyses van bijvoorbeeld economische trends (Bakarich & O'Brien, 2021; Nusa et al., 2024). Hierdoor zal de rol van de accountant evolueren van een uitvoerende functie naar een meer adviserende en strategische rol (Hubler et al., 2024).

Door de impact van AI op accountancy verder te onderzoeken, willen we inzicht verkrijgen in hoe accountants zich kunnen aanpassen aan deze technologische verschuiving en welke vaardigheden essentieel zullen zijn in de toekomst. Op basis van bestaande studies en praktijkvoorbeelden analyseren we zowel de voordelen als de nadelen van AI binnen de accountancysector, met als doel een helder beeld te schetsen van de veranderende rol van de accountant in het huidige digitale tijdperk. Hoewel in verschillende landen al uitgebreid onderzoek is gedaan naar de impact van AI op de accountancysector, ontbreekt er in België nog een diepgaande studie over de gevolgen van AI voor het beroep van de accountant. Er is weinig specifiek onderzoek verricht naar hoe Vlaamse accountants omgaan met de opkomst van AI en in welke mate deze technologie hun werkzaamheden beïnvloedt. Hierdoor blijft het onduidelijk hoe AI wordt geïntegreerd in de Vlaamse accountancysector en welke kansen en uitdagingen dit met zich meebrengt.

1.2 Onderzoeksvragen

1.2.1 Centrale onderzoeksvraag

Zoals in de vorige sectie werd aangehaald, is er momenteel nog maar weinig onderzoek gedaan naar dit onderwerp in Vlaanderen. Daarom wordt met deze masterproef die leemte opgevuld door het onderzoek specifiek te richten op de impact van AI binnen de Vlaamse accountancysector. Er wordt onderzocht hoe accountants AI momenteel gebruiken, welke taken geautomatiseerd worden en hoe zij zich aanpassen aan deze technologische veranderingen. Daarnaast wordt de perceptie van Vlaamse accountants in kaart gebracht met betrekking tot de voordelen en nadelen van AI, zoals de efficiëntieverbetering, de veranderende rol van de accountant en de mogelijke bedreiging voor werkgelegenheid.

De centrale onderzoeksvraag die met dit onderzoek zal worden beantwoord, luidt als volgt:

“Wat zijn de belangrijkste voordelen en nadelen van het gebruik van artificiële intelligentie in de Vlaamse accountancysector en welke impact heeft dit op de manier waarop de Vlaamse accountants hun beroep uitoefenen?”

1.2.2 Deelvragen

Om een antwoord te kunnen formuleren op de centrale onderzoeksvraag van deze masterproef, werd deze opgeplitst in een aantal deelvragen die eerst beantwoord zullen worden. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen enerzijds de theoretische deelvragen met betrekking tot de literatuurstudie en anderzijds de empirische deelvragen die beantwoord zullen worden aan de hand van de resultaten van het onderzoek.

Er wordt eerst een antwoord geformuleerd op de volgende theoretische deelvragen in de literatuurstudie:

- Welke AI-toepassingen worden op dit moment al gebruikt binnen de accountancysector?
- Welke factoren beïnvloeden de integratie van AI in boekhoudkantoren en -afdelingen?
- Hoe ziet de toekomst van AI binnen de accountancy eruit, en welke ontwikkelingen worden verwacht?

Vervolgens worden de volgende empirische deelvragen beantwoord:

- Welke voordelen biedt het gebruik van AI voor accountants en de accountancybranche?
- Welke uitdagingen en beperkingen brengt de integratie van AI in het accountantsberoep met zich mee?

Door deze inzichten te verzamelen, hopen we een beter beeld te schetsen van de manier waarop AI de accountancysector in Vlaanderen transformeert. Dit onderzoek kan accountants, bedrijven en beleidsmakers helpen bij het ontwikkelen van strategieën om AI op een efficiënte en verantwoorde manier te integreren. Bovendien draagt deze studie bij aan de bredere context over de toekomst van de accountancysector en de evoluerende rol van de accountant in een steeds digitalere wereld.

1.3 Onderzoeksaanpak

1.3.1 Literatuurstudie

Deze masterproef start met een grondige literatuurstudie, die tot doel heeft een diepgaand inzicht te verwerven in het onderzochte onderwerp om zo een antwoord te kunnen formuleren op de theoretische deelvragen. De literatuurstudie is gebaseerd op diverse wetenschappelijke artikels, voornamelijk geraadpleegd via de universiteitsbibliotheek van UHasselt. Bij het zoeken naar relevante bronnen werd gebruikgemaakt van zoektermen zoals “AI” of “Artificial Intelligence”, “accountancy”, “accounting profession”, en aanverwante begrippen. Naast wetenschappelijke databanken werd ook aanvullende informatie verzameld via betrouwbare websites en andere relevante bronnen, om zo de literatuurstudie van deze masterproef verder te versterken met bijkomende bronnen.

De geselecteerde wetenschappelijke artikels dateren van tussen 2020 en 2024, met enkele uitzonderingen. De artikels hebben een brede geografische spreiding die niet beperkt is tot Europa, wat resulteerde in een ruimer en gevarieerder perspectief.

1.3.2 Empirisch onderzoek

Aansluitend op de literatuurstudie werd het empirische onderzoek uitgevoerd. Gezien de aard van het onderwerp en de onderzoeksvragen waarop een antwoord geformuleerd moet worden, is gekozen voor een kwalitatieve onderzoeksmethode. Hierbij wordt de data verzameld via diepte-interviews, die vervolgens grondig worden geanalyseerd.

Voor deze masterproef is gekozen voor een semi-gestructureerde interviewaanpak. Dit houdt in dat er gewerkt wordt met een vaste interviewleidraad bestaande uit standaardvragen die rechtstreeks aansluiten bij de hoofd- en deelvragen van het onderzoek. Deze vragenlijst is raappleegbaar in de bijlagen van deze masterproef (bijlage 1). Daarnaast biedt deze aanpak voldoende ruimte voor de interviewer om, indien nodig, verdiepende of aanvullende vragen te stellen. Op die manier wordt het interview flexibeler en kan dieper worden ingegaan op relevante inzichten van de respondent.

De diepte-interviews worden afgenomen bij verschillende boekhouders, zowel werkzaam in boekhoudkantoren als in boekhoudafdelingen van KMO's en grote ondernemingen. Deze diverse steekproef zorgt ervoor dat verschillende perspectieven en ervaringen binnen de boekhoudsector aan bod komen, wat de breedte en diepgang van het onderzoek kan versterken.

Na afloop van de interviews worden de gesprekken getranscribeerd en afzonderlijk geanalyseerd om tot een gedetailleerde interpretatie van de resultaten te komen.

Deel II: Literatuurstudie

In dit deel van de masterproef worden de bevindingen uit de wetenschappelijke literatuur besproken. Hoofdstuk 2 betreft een algemene bespreking van de toepassingen en integratie van AI in de accountancysector. Hoofdstuk 3 behandelt de voordelen die naar boven zijn gekomen tijdens de literatuurstudie en hoofdstuk 4 behandelt vervolgens de nadelen. Hoofdstuk 3 en 4 worden elk opgesplitst in verschillende secties per voordeel en nadeel.

Hoofdstuk 2: AI in accountancy

2.1 AI-toepassingen in accountancy

Artificiële intelligentie (AI) heeft de accountancysector ingrijpend veranderd door de automatisering van routinetaken en de verbetering van besluitvormingsprocessen. "AI verwijst naar systemen die intelligent gedrag vertonen door hun omgeving te analyseren en actie te ondernemen – met een zekere mate van autonomie – om specifieke doelen te bereiken" (Boucher, 2020, p. 3). De toepassingen van AI zijn veelzijdig en variëren van eenvoudige functies en expertsystemen, tot geavanceerde technologieën en machine learning-algoritmen (Boucher, 2020). Eén van de belangrijkste toepassingen is de integratie van big data in auditing, waarmee accountants en auditors patronen kunnen herkennen, trends kunnen voorspellen en nauwkeurige audits kunnen uitvoeren (Nusa et al., 2024). Het toepassen van AI zorgt voor de snellere verwerking van die big data, waardoor ook de efficiëntie verbeterd wordt (Fülöp et al., 2023). Door populatie-audits en real-time gegevensanalyse toe te passen, kunnen audits sneller en efficiënter worden uitgevoerd, wat de kwaliteit van de controle verbetert (Nusa et al., 2024).

Eén van de krachtigste toepassingen van Artificiële Intelligentie (AI) in de accountancy is Machine Learning (ML). ML maakt de automatisering van repetitieve taken zoals transactieanalyse en rapportage mogelijk, wat niet alleen tijd bespaart, maar ook de nauwkeurigheid verhoogt (Nusa et al., 2024). Daarnaast speelt ML een cruciale rol bij patroonherkenning, voorspellende analyses, geavanceerde data-analyse en fraudepreventie (Bakarich & O'Brien, 2021; Igou et al., 2022). Door afwijkingen in financiële gegevens te signaleren, draagt ML bij aan een effectievere fraudedetectie en ondersteunt het het optimaliseren van financiële strategieën (Nusa et al., 2024).

De inzet van AI in accountancy is echter breder dan alleen ML. Sinds de jaren 50 heeft technologie de accountancy fundamenteel veranderd van de invoering van geautomatiseerde boekhoudsystemen tot het gebruik van complexe data-analyse in moderne praktijken (Igou et al., 2022). Vandaag de dag transformeren AI, blockchain en geavanceerde analytics de rol van accountants. Hun rol verandert van puur transactionele verwerkers naar strategische adviseurs die waardevolle inzichten leveren op basis van data (Igou et al., 2022).

Moderne boekhoudsoftware integreert AI en ML om financiële processen verder te automatiseren en fraude sneller en efficiënter op te sporen (Nusa et al., 2024). Deze systemen maken gebruik van intelligente algoritmes die transacties in real-time analyseren, afwijkingen herkennen en automatisch rapporten genereren op basis van trends en voorspellingen (Hubler et al., 2024; Nusa et al., 2024).

Daarnaast biedt AI aanzienlijke voordelen bij data-extractie en -verwerking. AI-systemen herkennen en categoriseren financiële gegevens sneller en accurater dan menselijke analisten (Hubler et al., 2024). Dit versnelt het proces van financiële analyse aanzienlijk en verbetert de betrouwbaarheid van de informatie. Bij voorspellende analyses en rapportages speelt AI een centrale rol, aangezien het trends in historische gegevens kan identificeren en daarmee nauwkeurige financiële prognoses kan ondersteunen (Hubler et al., 2024).

Tot slot wordt de auditfunctie binnen accountancy eveneens vernieuwd door AI. Door middel van ML kan AI afwijkingen en mogelijke fraudeleuze transacties detecteren, waardoor audits efficiënter en risicogerichter worden uitgevoerd (Hubler et al., 2024). AI ondersteunt daarnaast het nemen van

onderbouwde beslissingen door diepgaande analyses van financiële gegevens te leveren (Nusa et al., 2024), waarmee het accountants helpt om proactiever en strategischer op te treden in hun adviesrol.

2.2 Integratieproces van AI in accountancy

AI wordt steeds vaker geïntegreerd in boekhoudsoftware om administratieve en financiële processen verder te automatiseren. Toch blijft de daadwerkelijke adoptie van AI binnen de accountancysector relatief beperkt (Bakarich & O'Brien, 2021). Vooral toepassingen zoals Robotic Process Automation (RPA) en Machine Learning (ML) worden nog niet op grote schaal toegepast door accountants en hun klanten (Bakarich & O'Brien, 2021). Hoewel veel accountantskantoren wel trainingen aanbieden rond AI-technologieën, ontbreken vaak diepgang en standaardisatie, wat leidt tot een gebrekkige implementatie (Bakarich & O'Brien, 2021; Barna & Hurducaci, 2024).

Grote accountantskantoren, in het bijzonder de Big 4, lopen echter duidelijk voorop in deze digitale transformatie. Deze firma's beschikken over meer expertise in AI, investeren fors in technologie en bieden hun medewerkers aanzienlijk meer training dan kleinere kantoren (Bakarich & O'Brien, 2021; Drew, 2019). Ook blijken medewerkers van deze grotere kantoren positiever en meer open te staan voor de inzet van AI-technologieën dan hun collega's bij kleinere kantoren (Holmes & Douglass, 2021). Deze houding komt deels voort uit betere toegang tot middelen en gerichte trainingen. Bovendien maken klanten van de Big 4 ook vaker gebruik van AI-oplossingen, wat de digitale kloof binnen de sector verder vergroot (Bakarich & O'Brien, 2021). Vergeleken met accountants die werkzaam zijn in het onderwijs of de industrie, blijken Big 4-accountants over het algemeen ook significant positiever te staan tegenover AI-innovaties (Holmes & Douglass, 2021).

Daarentegen lopen corporate accountingafdelingen vaak nog verder achter op het gebied van technologische adoptie. Veel bedrijven beschouwen hun IT-budgetten niet als prioriteit, wat leidt tot onderinvestering in AI en ERP-systemen (Drew, 2019). Bovendien vormt de hoge kostprijs en complexiteit van implementatie een belangrijke drempel, want ERP-systemen en AI-oplossingen vereisen aanzienlijke financiële investeringen en gespecialiseerde training om effectief te functioneren (Barna & Hurducaci, 2024). Naast de technologische aspecten blijkt ook de culturele component binnen accountingteams een cruciale factor voor succesvolle integratie. Om AI effectief te benutten, is het noodzakelijk dat teams zich aanpassen aan nieuwe werkmethodes, waarin digitale vaardigheden, samenwerking met technologie en continue bijscholing centraal staan (Barna & Hurducaci, 2024; Drew, 2019). Ondanks deze uitdagingen zijn accountants in het algemeen positief over de mogelijkheden van AI en erkennen zij het potentieel van deze technologie om hun werk te transformeren (Bakarich & O'Brien, 2021). De toekomst van AI in de accountancy hangt dan ook sterk af van zowel technologische investeringen als de bereidheid van organisaties en professionals om zich aan te passen aan een snel veranderende digitale wereld.

2.3 Verandering in het beroep van de accountant door AI

In de beginjaren lag de focus van het beroep van de accountant voornamelijk op handmatige boekhouding en eenvoudige financiële verslaggeving. Sinds de jaren 50 heeft technologie echter een steeds grotere rol gespeeld in de accountancy, van geautomatiseerde boekhouding tot complexe data-analyse (Igou et al., 2022).

Technologie, met name AI en automatisering, heeft een aanzienlijke invloed op de dagelijkse praktijk van accountants. AI maakt het mogelijk om routinematige taken zoals gegevensinvoer, boekhouding en reconciliatie te automatiseren, wat de efficiëntie van deze processen verhoogt (Hubler et al., 2024). Deze veranderingen worden door velen als impactvol ervaren, aangezien zij geloven dat AI-technologieën een grote invloed zullen hebben op hun werkzaamheden (Bakarich & O'Brien, 2021). In plaats van zich te concentreren op administratieve en manuele taken, verschuift de focus naar meer strategische en analytische werkzaamheden, zoals het interpreteren van AI-output en het ondersteunen van besluitvorming (Dogar & Scorte, 2023). Hierdoor krijgen accountants een nieuwe rol als adviseur, waarbij ze niet alleen financiële gegevens verwerken, maar deze ook interpreteren

en strategisch advies geven (Barna & Hurducaci, 2024; Hubler et al., 2024). De adoptie van deze technologie vraagt dan ook om een fundamentele cultuurverandering binnen accountantskantoren en de sector als geheel. Accountants die AI omarmen, ervaren niet alleen minder werkstress, maar zien het ook als een kans om hun loopbaan te verbreden en te verdiepen (Holmes & Douglass, 2021). In plaats van angst voor vervanging, verschuift de focus naar transformatie. Bestaande functies worden niet overbodig, maar veranderen van aard (Dogar & Scorte, 2023). AI wordt in dit proces dus niet gezien als vervanging, maar als aanvulling op menselijke expertise (Hubler et al., 2024). Vooral op het gebied van complexe besluitvorming, ethiek en strategisch advies blijft de menselijke factor onmisbaar. Accountants die AI en data-analyse effectief weten te integreren in hun dagelijkse werk behouden hun rol als onmisbare adviseurs in een steeds digitaler wordende omgeving (Hubler et al., 2024).

Daarnaast ontstaan er met de verschuiving van uitvoerende taken naar strategisch advies ook nieuwe rollen binnen de accountancy. Er is een groeiende vraag naar gespecialiseerde functies zoals data-ethicus, AI-audit specialist en technisch onderlegde accountants die goed begrijpen hoe AI en automatisering ingezet kunnen worden om de effectiviteit van financiële processen te verbeteren (Dogar & Scorte, 2023). Deze veranderingen benadrukken de noodzaak voor accountants om niet alleen technische kennis van AI en data-analyse te ontwikkelen, maar ook essentiële soft skills zoals communicatie, kritisch denken en ethische besluitvorming (Hubler et al., 2024). Accountants zullen in toenemende mate communiceren met stakeholders en klanten, waarbij ze niet alleen zorgen voor de uitvoering van taken, maar ook bijdragen aan strategische besluitvorming om waardevolle inzichten te leveren aan klanten en organisaties (Dogar & Scorte, 2023; Igou et al., 2022).

Dit heeft tot gevolg dat de opkomst van AI ook een invloed heeft op de werkgelegenheid en de benodigde vaardigheden van accountants. Vooral instapfuncties, zoals boekhoudkundige ondersteuning en eenvoudige administratieve taken, zullen grotendeels door AI worden overgenomen (Hubler et al., 2024). Kritisch denken wordt steeds belangrijker, omdat accountants moeten begrijpen welke technologieën de meeste waarde toevoegen en hoe ze deze optimaal kunnen inzetten (Drew, 2019). Daarnaast is kennis van data-analyse en cybersecurity essentieel, omdat geautomatiseerde processen de bescherming van gevoelige gegevens vereisen (Drew, 2019).

De impact van deze veranderingen strekt zich uit tot het onderwijs en de accountingcurricula. Universiteiten en bedrijven moeten hun curricula herzien en continue educatie aanbieden om professionals voor te bereiden op de technologische eisen van de toekomst (Dogar & Scorte, 2023; Holmes & Douglass, 2021). De groeiende vraag naar nieuwe rollen, zoals AI-audit specialist en data-ethicus, benadrukt het belang van zowel technische vaardigheden als soft skills zoals communicatie en kritisch denken (Dogar & Scorte, 2023; Hubler et al., 2024).

2.4 Verandering in accountingcurricula door de komst van AI

De impact van AI op de accountancysector is diepgaand en beïnvloedt zowel de werkwijze als de vereiste vaardigheden van professionals. AI en big data maken efficiëntere leerprocessen mogelijk en verbeteren de analyse van financiële gegevens, wat de manier waarop accountants hun vak uitoefenen transformeert (Nusa et al., 2024). Dit vraagt om een aanpassing van het onderwijs, waarbij universiteiten en andere onderwijsinstellingen hun curricula moeten herzien om studenten voor te bereiden op een technologiegedreven arbeidsmarkt. Er is een duidelijke kloof tussen de technologische verwachtingen van de beroepspraktijk en het huidige onderwijsaanbod, wat leidt tot een groeiende behoefte aan IT- en data-analysevaardigheden (Holmes & Douglass, 2021). Universiteiten en beroepsverenigingen spelen dus een cruciale rol in het aanpassen van hun programma's, zodat studenten beter voorbereid zijn op de technologische eisen van de accountancysector (Holmes & Douglass, 2021; Hubler et al., 2024).

Daarnaast wordt het belang van voortdurende opleiding en levenslang leren steeds duidelijker. Aangezien technologie zich snel ontwikkelt, is continue bijscholing essentieel voor zowel universitair opgeleiden als werkende professionals om bij te blijven met de nieuwste technologische ontwikkelingen, zoals AI en ERP-systemen (Barna en Hurducaci, 2024; Dogar & Scorte, 2023). Dit

benadrukt nogmaals de noodzaak voor universiteiten en bedrijven om hun curricula voortdurend aan te passen en trainingen te bieden die gericht zijn op de integratie van AI en ERP, zodat professionals de vaardigheden ontwikkelen die nodig zijn om effectief te functioneren in een steeds complexer wordende digitale omgeving (Dogar & Scorte, 2023). Vooral de Big 4-accountantskantoren hechten meer waarde aan computervaardigheden dan docenten (Holmes & Douglas, 2021). Kortom, de voortdurende technologische vooruitgang in de accountancy vraagt om een flexibele en vooruitstrevende benadering van onderwijs en professionele ontwikkeling.

2.5 Toekomstperspectief over het gebruik van AI in accountancy

De opkomst van AI zal de accountancysector ingrijpend veranderen. Experts zijn het erover eens dat AI de grootste technologische impact zal hebben op de sector, meer nog dan blockchain of andere innovaties (Drew, 2019). In de komende vijf jaar verwachten professionals dat AI-technologieën, zoals Robotic Process Automation (RPA) en Machine Learning (ML), een grote invloed zullen hebben op hun dagelijkse werkzaamheden. RPA zal repetitieve en administratieve taken verminderen, terwijl ML zal bijdragen aan patroonherkenning en voorspellende analyses (Bakarich & O'Brien, 2021).

Daarnaast wordt de globalisering van de sector versterkt door de inzet van cloud accounting (Mihai & Duțescu, 2022). Dit maakt het mogelijk voor bedrijven om boekhouddiensten op afstand te raadplegen en samen te werken met professionals over de hele wereld. Hierdoor ontstaat een grensoverschrijdende samenwerking die leidt tot een verdere internationalisering van de accountancysector (Mihai & Duțescu, 2022).

Tot slot benadrukken recente inzichten het belang van mensgerichte AI. In plaats van technologie als vervanging van de mens te zien, wordt AI steeds meer ingezet als verlengstuk van menselijke intelligentie. De focus verschuift van pure automatisering naar technologie die de accountant ondersteunt bij complexe besluitvorming en klantgerichte dienstverlening (Dogar & Scorte, 2023).

2.5.1 De blijvende relevantie van accountants in het AI-tijdperk

Om relevant te blijven in de toekomst, moeten accountants flexibiliteit en aanpassingsvermogen tonen. Digitale en analytische vaardigheden worden steeds belangrijker, en het is essentieel dat professionals AI niet als een bedreiging, maar als een kans zien om hun werk strategischer en waardevoller te maken (Drew, 2019). Accountants die AI en data-analyse effectief integreren, behouden hun rol als waardevolle strategische adviseurs binnen organisaties (Hubler et al., 2024).

Deze verschuiving vraagt om gerichte en blijvende investeringen in opleiding en training. Zowel binnen bedrijven als in het onderwijs is er een groeiende behoefte aan kennis over hoe AI werkt en welke ethische vraagstukken daarbij komen kijken (Fülöp et al., 2023). Studenten willen al tijdens hun opleiding kennismaken met technologieën zoals AI en data-analyse, zodat ze beter voorbereid zijn op de arbeidsmarkt. Samenwerking tussen universiteiten en het bedrijfsleven, bijvoorbeeld via gesponsorde programma's, stages en mentoring, kan deze ontwikkeling aanzienlijk versnellen en verdiepen (Hsiao et al., z.d.).

Bovendien zullen accountantskantoren, die technologie slim en strategisch weten te integreren, competitiever en veerkrachtiger zijn in een snel veranderende markt (Dogar & Scorte, 2023). Toch vraagt deze digitale transitie ook om nauwe samenwerking tussen accountants en technologen, met name om te waarborgen dat AI op een ethisch verantwoorde manier wordt ingezet (Dell et al., 2024).

De toekomst van het vak ligt dan ook bij professionals die de technologie ontwijken, maar omarmen en die begrijpen hoe AI werkt en welke verantwoordelijkheden dat met zich meebrengt. Door deze mindset te ontwikkelen, kunnen accountants hun positie versterken in een beroep dat steeds meer draait om strategisch inzicht, technologische kennis en maatschappelijke relevantie.

2.5.2 Verantwoordelijkheid en regulering van AI in de accountancysector

Naar de toekomst toe is er daarnaast een sterk regelgevend kader nodig om het gebruik van AI in de accountancysector verantwoord te laten verlopen. Transparantie en ethische richtlijnen zijn essentieel om het vertrouwen in AI-gebaseerde financiële beslissingen te waarborgen (Fülöp et al., 2023).

Het is van cruciaal belang dat regulering en toezicht op AI-gebruik in de accountancysector worden verstrekt om verantwoorde en transparante toepassingen te garanderen (Fülöp et al., 2023). Overheden zouden richtlijnen moeten ontwikkelen die zowel technische standaarden als ethische principes omvatten, zoals privacybescherming en het vermijden van biases in AI-systemen (Hsiao et al., z.d.). Deze richtlijnen helpen om de integriteit van de financiële besluitvorming te waarborgen en het vertrouwen van de maatschappij te behouden.

Transparantie en ethische richtlijnen zijn essentieel voor het behoud van vertrouwen in AI-gebaseerde financiële beslissingen (Hubler et al., 2024). Alleen door hier rekening mee te houden, kan AI de sector efficiënt ondersteunen, terwijl de menselijke verantwoordelijkheid als eindverantwoordelijkheid behouden blijft.

Hoofdstuk 3: Voordelen van AI binnen de accountancysector

3.1 Automatisering van repetitieve taken

De opkomst van Artificiële Intelligentie (AI) en geavanceerde ERP-systemen biedt aanzienlijke voordelen voor de accountancysector. De automatisering van repetitieve taken is een van de grootste voordelen. AI maakt het mogelijk om deze processen, zoals factuurverwerking en reconciliatie efficiënter en nauwkeuriger uit te voeren, waardoor accountants zich kunnen richten op complexere en analytische werkzaamheden (Barna & Hurducaci, 2024; Fülöp et al., 2023).

AI kan veel traditionele boekhoudkundige taken automatiseren, zoals gegevensinvoer, het verwerken van facturen en het afstemmen van transacties. Deze automatisering bespaart niet alleen tijd en kosten, maar vermindert ook menselijke fouten (Mihai & Duțescu, 2022; Ziying & Dong-il, 2024). AI-tools kunnen documenten scannen, gegevens categoriseren en zelfs eenvoudige boekhoudkundige beslissingen nemen, wat de productiviteit van accountants verhoogt (Ziying & Dong-il, 2024).

Vervolgens leidt de automatisering van repetitieve taken met AI tot een aanzienlijke vermindering van handmatige processen. Naast de duidelijke tijdsbesparing verlaagt dit ook de arbeidskosten (Mihai & Duțescu, 2022). AI-algoritmes kunnen bovendien boekhoudkundige gegevens controleren en opschonen, wat de kwaliteit van de informatie verder verbetert (Dogar & Scorte, 2023).

Hoewel AI een sleutelrol speelt in het automatiseren van routinetaken, blijven complexe en oordeelsgebonden taken voorlopig bij mensen, zoals ethische afwegingen en strategische beslissingen. Daardoor verschuift de rol van accountants naar het interpreteren van gegevens, het communiceren van bevindingen en het bieden van advies aan klanten en organisaties (Dogar & Scorte, 2023). Dit betekent dat AI de efficiëntie verhoogt door routinetaken over te nemen, maar de meer waardevolle menselijke bijdrage ligt in de strategische inzet van de geautomatiseerde gegevens.

Bovendien wordt de werkdruk voor accountants aanzienlijk verminderd doordat AI steeds vaker wordt ingezet in repetitieve boekhoudkundige processen (Fülöp et al., 2023). Dat stelt de accountants in staat om zich te concentreren op analyse en strategische besluitvorming (Fülöp et al., 2023; Holmes & Douglass, 2021).

3.2 Rol in fraudedetectie en risicobeheer

AI speelt ook een cruciale rol in fraudedetectie en risicobeheer. Door middel van geavanceerde algoritmen kan AI ongebruikelijke transacties en afwijkingen in financiële gegevens identificeren, waardoor financiële fouten sneller worden opgespoord (Barna & Hurducaci, 2024). Machine learning-modellen zijn in staat om patronen in transacties te analyseren en afwijkingen te signaleren die wijzen op fraude of andere onregelmatigheden. AI leert van historische gegevens en kan real-time patronen analyseren, waardoor verdachte of risicovolle transacties sneller worden opgemerkt (Mihai & Duțescu, 2022; Ziying & Dong-il, 2024). Dit helpt bedrijven om fraude eerder op te sporen en hun interne controlesystemen te verbeteren, wat bijdraagt aan een betrouwbaarder financieel systeem (Ziying & Dong-il, 2024).

De detectie van afwijkingen en verdachte activiteiten in financiële rapportages is een belangrijke toepassing van AI. Door grote hoeveelheden financiële data te analyseren, kan AI potentiële risico's of afwijkingen signaleren die anders misschien niet opgemerkt zouden worden (Dogar & Scorte, 2023). Dit versterkt de mogelijkheden voor fraudeopsporing en verhoogt de algehele compliance binnen organisaties (Mihai & Duțescu, 2022). AI wordt momenteel al ingezet voor fraudedetectie, auditing en compliance-rapportage, wat helpt bij het handhaven van de naleving van regelgeving en het verminderen van de kans op financiële misdrijven (Hsiao et al., z.d.; Hubler et al., 2024).

Ten slotte draagt AI niet alleen bij aan de verbetering van fraudedetectie, maar het biedt ook verbeterde mogelijkheden voor bedrijfsanalyses en risicobeoordelingen (Hsiao et al., z.d.). Hierdoor kunnen organisaties weloverwogen strategische beslissingen nemen, wat hen in staat stelt om beter te reageren op financiële risico's en afwijkingen in hun systemen (Hsiao et al., z.d.).

3.3 Efficiëntere financiële rapportage

Een ander belangrijk voordeel van AI is de efficiëntere financiële rapportage. Door AI te integreren in ERP-systemen kunnen gegevens worden gecentraliseerd, wat real-time financiële inzichten biedt en het besluitvormingsproces aanzienlijk verbetert (Barna & Hurducaci, 2024). AI verhoogt de snelheid en nauwkeurigheid van financiële rapportage, doordat het grote hoeveelheden gegevens sneller en met minder fouten verwerkt dan traditionele methoden. Dit vermindert de kans op menselijke fouten en zorgt ervoor dat financiële rapportages sneller en betrouwbaarder kunnen worden gegenereerd (Barna & Hurducaci, 2024; Ziyang & Dong-il, 2024). AI kan bovendien inconsistenties detecteren en corrigeren voordat ze problematisch worden, wat de betrouwbaarheid van de rapportages verder verhoogt (Ziyang & Dong-il, 2024).

De centralisatie van gegevens binnen ERP-systemen maakt het niet alleen gemakkelijker om analyses uit te voeren, maar versnelt ook het besluitvormingsproces, wat bijdraagt aan de algehele efficiëntie van de boekhoud- en rapportageprocessen (Barna & Hurducaci, 2024; Hsiao et al., z.d.).

3.4 Voorspellende analyses

Als laatste voordeel van AI in de accountancysector wordt het potentieel van voorspellende analyses besproken. Door gebruik te maken van geavanceerde AI-algoritmen en big data, kunnen bedrijven financiële patronen en trends in hun gegevens herkennen (Ziyang & Dong-il, 2024). Dit stelt organisaties in staat om toekomstige kasstromen te voorspellen, kredietrisico's in te schatten en hun budgettering te optimaliseren (Ziyang & Dong-il, 2024). AI maakt het mogelijk om patronen in financiële gegevens te ontdekken en toekomstige financiële gebeurtenissen te voorspellen, wat bedrijven helpt beter geïnformeerde beslissingen te nemen (Dogar & Scorte, 2023; Ziyang & Dong-il, 2024).

De kracht van voorspellende analyses ligt in de snelheid en nauwkeurigheid waarmee AI grote hoeveelheden data verwerkt. Dit resulteert in snellere besluitvorming en een betere anticipatie op zowel financiële risico's als groeimogelijkheden (Mihai & Duțescu, 2022). Doordat AI automatisch scenario's kan analyseren en patronen in datasets kan herkennen, wordt de planning en forecasting aanzienlijk versneld (Ovaska, 2025). Bovendien is de kans op fouten kleiner, aangezien AI efficiënter werkt dan traditionele methoden en in staat is om nauwkeurige analyses te leveren (Barna & Hurducaci, 2024).

Door deze voorspellende capaciteiten kunnen bedrijven proactief handelen, risico's beter beheren en strategische beslissingen nemen die zijn gebaseerd op datagestuurde inzichten (Ziyang & Dong-il, 2024). Het resultaat is een meer dynamische en wendbare organisatie die in staat is om haar prestaties te optimaliseren en sneller in te spelen op veranderingen in de markt (Mihai & Duțescu, 2022; Ziyang & Dong-il, 2024).

3.5 Propositie

AI biedt talrijke voordelen voor de accountancysector, van de automatisering van repetitieve taken tot verbeterde financiële analyses en rapportage. Door repetitieve taken te automatiseren, zoals factuurverwerking en reconciliatie, kunnen accountants zich richten op meer strategische en analytische werkzaamheden (Barna & Hurducaci, 2024; Ziyang & Dong-il, 2024). Daarnaast verbetert AI de fraudedetectie en risicobeheer door patronen in financiële gegevens snel te identificeren en afwijkingen in real-time te signaleren, wat de betrouwbaarheid van financiële rapportages verhoogt en zorgt voor snellere besluitvorming (Dogar & Scorte, 2023; Mihai & Duțescu, 2022). Dit stelt

bedrijven in staat om proactief te reageren op risico's en kansen. De voorspellende analyses die AI mogelijk maakt, bieden bedrijven de mogelijkheid om toekomstige trends te voorspellen, kasstromen te beheren en budgettering te optimaliseren (Mihai & Duțescu, 2022; Ziyang & Dong-il, 2024).

Hoewel de integratie van AI nieuwe vaardigheden en een sterke focus op data governance vereist (Barna & Hurducaci, 2024; Igou et al., 2022), ligt er een enorme kans voor accountants om hun efficiëntie te verhogen en strategisch advies te bieden in een steeds digitalere financiële wereld. De verschuiving van operationele taken naar meer adviserende functies maakt het mogelijk voor accountants om zich te concentreren op waardevolle inzichten en beslissingen die de organisatie vooruit helpen (Fülöp et al., 2023; Hubler et al., 2024).

Zoals eerder in hoofdstuk 1 van deze masterproef werd aangehaald, ligt de focus in dit onderzoek op de voordelen en nadelen van het gebruik van AI in de Vlaamse accountancysector. Hierna wordt dan ook de propositie geformuleerd die is toegespitst op de Vlaamse accountants waarbij de formulering gebaseerd is op bovenstaande voordelen.

Propositie 1: De integratie van AI in de Vlaamse accountancysector zal leiden tot de volgende voordelen:

- a) De automatisering van repetitieve taken;
- b) Een grondigere fraudedetectie en risicobeheer;
- c) Een efficiëntere financiële rapportage;
- d) Het maken van voorspellende analyses.

Hoofdstuk 4: Nadelen van AI binnen de accountancysector

4.1 Verandering in benodigde vaardigheden

Hoewel AI en big data grote voordelen bieden voor de accountancysector, brengen ze ook aanzienlijke nadelen en uitdagingen met zich mee, waarbij de belangrijkste uitdaging de noodzaak is voor nieuwe vaardigheden. Accountingdocenten en professionals moeten zich verdiepen in digitale expertise en data-analyse om effectief met AI gestuurde systemen te kunnen werken. Dit vereist een aanpassing van de curricula aan universiteiten en andere onderwijsinstellingen, zodat studenten beter worden voorbereid op een door technologie gedreven arbeidsmarkt (Nusa et al., 2024). Daarnaast is er een culturele verandering nodig binnen de accountancybedrijven om de adoptie van AI en blockchain succesvol te laten verlopen (Igou et al., 2022).

Veel accountantskantoren zijn nog sterk gewend aan traditionele werkwijzen en kunnen terughoudend zijn om over te stappen naar AI-gestuurde systemen, wat de noodzaak voor training en bijscholing vergroot (Mihai & Duțescu, 2022). Accountants moeten nieuwe vaardigheden ontwikkelen, zoals IT-expertise, data-analyse en het gebruik van geavanceerde AI-tools (Dogar & Scorte, 2023; Igou et al., 2022). Deze nieuwe technologieën vereisen niet alleen technische kennis, maar ook het vermogen om kritisch te denken en ethisch te handelen, vooral omdat AI-systemen geavanceerde taken kunnen automatiseren, maar de menselijke rol in besluitvorming en ethische afwegingen blijft essentieel (Dogar & Scorte, 2023). In dit verband wordt ook het belang van soft skills, zoals communicatie en probleemoplossend vermogen, steeds groter (Dogar & Scorte, 2023).

Daarnaast is er een groeiende vraag naar hybride profielen, oftewel professionals die zowel boekhoudkundige als technologische kennis bezitten. De toekomst van de accountancy vraagt om experts die niet alleen vertrouwd zijn met data-analyse en het gebruik van AI-tools, maar ook met strategisch denken en het effectief toepassen van technologische oplossingen in de bedrijfsvoering (Dogar & Scorte, 2023). De nadruk verschuift van puur technische vaardigheden naar een combinatie van technologie en kritisch denkvermogen, waardoor accountants in staat zijn om technologieën te evalueren en de tools te selecteren die de meeste waarde toevoegen aan hun werk (Drew, 2019).

Het ontwikkelen van deze vaardigheden vraagt om voortdurende professionele ontwikkeling, gericht op digitalisering en levenslang leren (Dogar & Scorte, 2023). Accountants zullen zich steeds meer moeten richten op data-analyse, geavanceerde analytics en cybersecurity om de veranderende eisen van de sector bij te benen (Drew, 2019). De toegenomen vraag naar analytische en IT-vaardigheden benadrukt de behoefte aan professionals die niet alleen kunnen werken met technologie, maar ook strategisch kunnen denken en communiceren (Barna & Hurducaci, 2024; Hsiao et al., z.d.). Hierdoor wordt de competentie om nieuwe technologieën snel te omarmen en te integreren in het dagelijks werk een belangrijke factor voor succes in de moderne accountancy.

4.2 Gebrek aan een regelgevend kader

Naast de praktische uitdagingen die AI met zich meebrengt, ontstaan er ook aanzienlijke nadelen op het gebied van besluitvorming en regelgeving. AI wordt steeds vaker ingezet voor complexe financiële beslissingen, maar dit vergroot ook het bedrijfsrisico, vooral wanneer het gaat om de verantwoordelijkheid voor AI-gerelateerde fouten (Holmes & Douglass, 2021). Er heerst onduidelijkheid over wie aansprakelijk is bij fouten die voortkomen uit AI-gebruik. Is het de verantwoordelijkheid van de gebruiker, de ontwikkelaar of het algoritme zelf? (Holmes & Douglass, 2021). Deze vraag roept de dringende behoefte op aan nieuwe regelgeving en auditstandaarden die de transparantie en betrouwbaarheid van AI-systemen kunnen waarborgen (Holmes & Douglass, 2021; Igou et al., 2022).

Het juridische kader voor AI en big data in de boekhoudsector is nog in ontwikkeling, wat zorgt voor onzekerheid over de naleving en verantwoording van deze technologieën (Ziying & Dong-il, 2024). AI verandert de manier waarop dat financiële gegevens worden verwerkt, maar de wet- en regelgeving loopt vaak achter op deze technologische innovaties. Dit creëert onzekerheid over de

manier waarop boekhouding, die gebruik maakt van AI, moet voldoen aan nationale en internationale boekhoudregels (Ziying & Dong-il, 2024). Regelgevende instanties zullen naar verwachting in de komende jaren strengere richtlijnen opstellen, waardoor bedrijven hun systemen continu moeten aanpassen nieuwe regelgeving (Ziying & Dong-il, 2024). In dit snel veranderende landschap moeten bedrijven zich aanpassen aan veranderende regelgeving om boetes en juridische problemen te voorkomen (Mihai & Duțescu, 2022).

Om de risico's van AI in de accountancysector te beheersen, is er dringend behoefte aan nieuwe auditstandaarden die specifiek gericht zijn op geautomatiseerde processen en AI-gebruik (Igou et al., 2022). Alleen door duidelijke regels en verantwoordelijkheden vast te stellen, kan de accountancysector effectief en veilig gebruik maken van AI, zonder dat de risico's voor de bedrijfsvoering en de regelgeving te groot worden.

4.3 Ethische en privacy-gerelateerde vraagstukken

Ethische vraagstukken vormen een belangrijk aandachtspunt bij de inzet van AI in de accountancysector. Hoewel AI aanzienlijke voordelen biedt, zoals efficiëntere financiële rapportage en besluitvorming, brengt het ook risico's met zich mee, zoals vooringenomen algoritmes, dataveiligheidsproblemen en ethische zorgen over de verwerking van gevoelige financiële gegevens (Dell et al., 2024). AI werkt met grote hoeveelheden persoonlijke en financiële informatie, wat het risico op datalekken en cyberaanvallen vergroot (Mihai & Duțescu, 2022). Het opslaan van deze gegevens in de cloud verhoogt de kans op beveiligingsincidenten, wat bedrijven en accountants dwingt om sterke cybersecuritymaatregelen te implementeren om klantgegevens te beschermen (Hubler et al., 2024; Mihai & Duțescu, 2022).

Een belangrijk ethisch vraagstuk betreft de transparantie van AI-algoritmes. Accountants weten niet precies hoe AI-systemen werken en dat gebrek aan transparantie kan het vertrouwen in AI-gestuurde systemen verminderen, wat problematisch is in een sector waar nauwkeurigheid en ethische normen essentieel zijn (Dogar & Scorte, 2023; Hubler et al., 2024).

Naast transparantie moeten AI-systemen ook worden gecontroleerd op biases. AI-algoritmes kunnen biases bevatten, wat kan leiden tot discriminerende of onjuiste resultaten (Barna & Hurducaci, 2024; Dogar & Scorte, 2023). Het is van cruciaal belang dat AI-systemen eerlijk en accuraat blijven in hun verwerking van gegevens, om de integriteit van financiële besluitvorming te waarborgen (Dell et al., 2024). Dit benadrukt de noodzaak voor duidelijke ethische richtlijnen en wetgeving rondom AI-toepassingen in de accountancysector, zodat AI-transparantie, gegevensbescherming en verantwoordelijkheid gewaarborgd blijven.

Ten slotte moeten accountants zich blijven ontwikkelen en op de hoogte blijven van de laatste AI-trends en ethische vraagstukken. Continue educatie is noodzakelijk om een goed begrip van de ethische implicaties van AI en de manier waarop deze technologie de sector beïnvloedt te waarborgen (Dell et al., 2024). Het effectief beheren van ethische en privacy-gerelateerde kwesties in AI-toepassingen is essentieel voor het behouden van vertrouwen in de technologie en het waarborgen van publieke betrouwbaarheid.

4.4 Impact op de werkgelegenheid

Een volgende veelbesproken nadeel is de impact van AI op de werkgelegenheid in de accountancysector. Studenten vrezen dat AI en data-analyse eenvoudige instapfuncties zullen vervangen, waardoor het moeilijker wordt om een carrière in de accountancy te starten (Hsiao et al., z.d.). Automatisering zorgt ervoor dat routinematige boekhoudkundige taken, zoals administratieve en ondersteunende werkzaamheden, steeds vaker door AI-systemen worden uitgevoerd. Dit verkleint de behoefte aan instapbanen, wat zorgt voor onzekerheid over de werkzekerheid in de sector (Barna & Hurducaci, 2024; Hubler et al., 2024). De verschuiving naar technologiegedreven processen betekent dat accountants zich meer moeten richten op strategische en adviserende taken (Barna & Hurducaci, 2024).

Naast de zorgen over werkgelegenheid leidt de opkomst van AI en automatisering ook tot weerstand binnen de sector. Veel traditionele accountants en financiële professionals vrezen dat deze technologieën hun werk zullen vervangen, wat leidt tot een afwijzende houding tegenover AI-adoptie (Ziying & Dong-il, 2024). Deze weerstand kan de adoptie van AI-technologieën vertragen, wat het moeilijk maakt voor organisaties om de voordelen van automatisering volledig te benutten. Om deze uitdagingen te overwinnen, is het cruciaal dat bedrijven investeren in opleidingen zodat accountants AI kunnen zien als een hulpmiddel in plaats van als een bedreiging (Ziying & Dong-il, 2024).

Hoewel de automatisering van eenvoudige taken de werkzekerheid kan ondermijnen, biedt het ook kansen voor accountants om zich te ontwikkelen naar meer strategische rollen. Het vereist echter aanzienlijke investeringen in technologieën zoals AI en ERP-systemen, evenals gespecialiseerde training om deze technologieën effectief te integreren (Barna & Hurducaci, 2024). Hierdoor kan de adoptie van deze technologieën in sommige gevallen vertraagd worden, omdat de initiële kosten en de behoefte aan omscholing voor veel accountantskantoren een obstakel vormen.

4.5 Verlies van menselijke controle

Tot slot zijn er ook fundamentele nadelen aan AI die de noodzaak van menselijke betrokkenheid benadrukken. Eén van de grootste nadelen is het ontbreken van menselijk beoordelingsvermogen en ethische afwegingen (Fülöp et al., 2023). AI kan geen emoties begrijpen of complexe zakelijke beslissingen maken die context, nuance en ethiek vereisen. Daardoor is het niet geschikt om zelfstandig beslissingen te nemen die morele of strategische overwegingen vereisen, zoals vaak nodig is binnen de accountancy (Fülöp et al., 2023; Hubler et al., 2024).

Daarnaast mist AI de sociale en communicatieve vaardigheden die essentieel zijn in klantrelaties en adviserende functies (Hsiao et al., z.d.). In veel accountingtaken speelt persoonlijk contact een grote rol, bijvoorbeeld bij het uitleggen van complexe financiële situaties of het opbouwen van vertrouwen met klanten. Technologieën kunnen deze menselijke interacties niet vervangen, wat betekent dat menselijke professionals onmisbaar blijven (Hsiao et al., z.d.).

Ook het verlies aan menselijke controle bij een te grote afhankelijkheid van AI vormt een belangrijk risico. Hoewel AI zeer waardevol is bij het herkennen van patronen en het maken van voorspellingen, moet het worden ingezet als ondersteunend instrument en niet als vervanger van menselijke besluitvorming (Dogar & Scorte, 2023; Mihai & Duțescu, 2022). Financiële professionals blijven verantwoordelijk voor het interpreteren van AI-output en het maken van strategische keuzes op basis van context, intuïtie en ervaring (Ziying & Dong-il, 2024).

Daarom is het cruciaal dat als accountants AI-tools gebruiken, de AI-resultaten kritisch worden geëvalueerd door mensen die de eindverantwoordelijkheid behouden. Deze samenwerking vereist vertrouwen, continue training en duidelijke processen om ervoor te zorgen dat AI effectief wordt geïntegreerd in het besluitvormingsproces (Dogar & Scorte, 2023). Menselijk toezicht blijft essentieel om fouten of verkeerde interpretaties van AI-output te voorkomen en om de betrouwbaarheid van financiële analyses te garanderen (Fülöp et al., 2023; Igou et al., 2022).

Hoewel AI dus repetitieve en analytische taken efficiënt kan overnemen, blijft menselijk oordeel onmisbaar in de accountancysector. Het is juist de combinatie van technologie en menselijke expertise die leidt tot verantwoorde en kwalitatief hoogwaardige besluitvorming.

4.6 Propositie

De integratie van AI in de accountancysector brengt, naast aanzienlijke voordelen, ook complexe nadelen met zich mee die diepgaande implicaties hebben voor de toekomst van accountancy. Eén van de belangrijkste nadelen is de noodzaak voor accountants om hun vaardigheden drastisch aan te passen. De opkomst van AI vereist niet alleen technologische kennis en data-analysevaardigheden, maar ook kritisch denkvermogen, ethisch bewustzijn en soft skills zoals communicatie en

samenwerking (Barna & Hurducaci, 2024; Dogar & Scorte, 2023; Drew, 2019). Tegelijkertijd leidt deze ontwikkeling tot zorgen omtrent de werkgelegenheid, vooral bij instapfuncties die dreigen te verdwijnen door automatisering (Hsiao et al., z.d.; Hubler et al., 2024). De weerstand tegen verandering bij traditionele accountants vormt bovendien een rem op de adoptie van nieuwe technologieën, wat de noodzaak voor training en bijscholing benadrukt (Mihai & Duțescu, 2022; Ziyang & Dong-il, 2024). Daarnaast schept het gebrek aan duidelijke regelgeving juridische risico's en onzekerheden rond compliance, wat vraagt om nieuwe auditstandaarden en beleidskaders (Holmes & Douglass, 2021; Igou et al., 2022; Ziyang & Dong-il, 2024).

Ethische en privacy-gerelateerde vraagstukken vormen eveneens een cruciaal aandachtspunt. AI-systemen werken met gevoelige persoonlijke en financiële data, wat de kans op datalekken en cyberaanvallen vergroot (Dell et al., 2024; Hubler et al., 2024; Mihai & Duțescu, 2022). Ook het risico op bias in AI-algoritmes is reëel, wat de betrouwbaarheid van analyses kan aantasten (Barna & Hurducaci, 2024; Dogar & Scorte, 2023). Tot slot benadrukken verschillende bronnen het belang van menselijke controle. AI kan analytische en repetitieve taken overnemen, maar mist het beoordelingsvermogen, de ethiek en de sociale vaardigheden die noodzakelijk zijn in adviserende en klantgerichte functies (Fülöp et al., 2023; Hsiao et al., z.d.; Igou et al., 2022; Ziyang & Dong-il, 2024). De conclusie is dan ook dat AI alleen succesvol kan worden geïntegreerd in accountancy wanneer het wordt gebruikt als ondersteunend hulpmiddel, binnen een model waarin menselijke accountants de eindverantwoordelijkheid behouden (Dogar & Scorte, 2023).

De focus van dit onderzoek ligt op de standpunten van Vlaamse accountants met betrekking tot het gebruik van AI en de voordelen en nadelen die daarbij aan bod komen. Daarom zal de propositie omtrent de nadelen, net zoals bij de voordelen, geformuleerd worden op basis van de bovenstaande argumenten en met betrekking tot de Vlaamse accountancysector.

Propositie 2: De integratie van AI in de Vlaamse accountancysector zal zorgen voor nadelen met betrekking tot

- a) De verandering in de benodigde vaardigheden;
- b) Gebrek aan een regelgevend kader;
- c) Ethische en privacy-gerelateerde vraagstukken
- d) De impact op werkgelegenheid;
- e) Gebrek aan menselijke controle.

Deel III: Empirische studie

Hoofdstuk 5: Methodologie

In dit hoofdstuk wordt de methodologie van het kwalitatieve onderzoek uitgebreid besproken. De onderzoeksopzet geeft meer duidelijkheid over de manier waarop de proposities, die beschreven werden in hoofdstuk 3 en 4, getest zullen worden. In sectie 6.1 wordt besproken hoe de data werd verzameld en sectie 6.2 geeft aan op welke manier die data werd geanalyseerd om tot de gewenste resultaten te komen. Sectie 6.3 schetst de mate van integratie van AI bij de respondenten.

5.1 Dataverzameling

In het kader van deze masterproef werd gekozen voor een kwalitatieve onderzoeksmethode, omdat dit kan leiden tot uitgebreide inzichten in het onderwerp. Dit onderzoek werd uitgevoerd aan de hand van semi-gestructureerde diepte-interviews. Deze methode laat toe om enerzijds te werken met een vaste reeks vragen, opgenomen in een interviewleidraad (bijlage 1), en anderzijds voldoende ruimte te laten voor flexibiliteit en verdieping. Door de mogelijkheid van deze interviewstijl om bijkomende vragen te stellen, kon er dieper worden ingegaan op relevante thema's die tijdens het interview spontaan naar voren kwamen. Hoewel de gesprekken open en flexibel van aard waren, werd er voldoende aandacht besteed aan de consistente en duidelijke manier van de vraagstelling, zodat de antwoorden van de respondenten hier niet door beïnvloed werden en de vergelijkbaarheid behouden bleef.

De selectie van de respondenten gebeurde via het zogenaamde sneeuwbal effect. De eerste contacten werden gelegd met personen uit het persoonlijk netwerk van de onderzoeker die actief zijn in de boekhoudsector. Vanuit deze eerste groep respondenten werd verder gegaan via hun professionele connecties. Bij het selecteren van de respondenten werd er gestreefd naar een gevarieerde maar relevante groep: enerzijds eigenaars van kleinere boekhoudkantoren en anderzijds medewerkers op hoger niveau binnen grotere boekhoudkantoren. Daarnaast werd ook een CFO van een grotere onderneming geïnterviewd, op voorwaarde dat deze persoon over voldoende inzicht beschikte in het gebruik van artificiële intelligentie binnen de boekhoudafdeling van het bedrijf. Op die manier kunnen we ook meer inzicht verkrijgen in welke mate AI geïntegreerd is in de boekhoudafdelingen van ondernemingen.

In totaal werden er zes interviews afgenomen. Alle gesprekken vonden plaats via Microsoft Teams en hadden een gemiddelde duur van 45 minuten. Elk van deze interviews bood voldoende diepgang en relevante informatie om het onderzoek kwalitatief te kunnen onderbouwen. De anonimiteit van de respondenten wordt te alle tijde gerespecteerd, waardoor er in deze masterproef geen specifieke namen zullen genoemd worden.

Hieronder worden de verschillende respondenten in een overzichtelijke tabel weergegeven (tabel 1), waarbij extra uitleg wordt gegeven over de functie van de respondent en het boekhoudkantoor of de onderneming waar hij/zij voor werkt.

Tabel 1: Overzicht van de respondenten

Interview 1	Vennootschap 1 telt overheen heel België ongeveer 6000 medewerkers, verspreid over verschillende activiteiten en business units. De business-unit "Accountancy" waar respondent 1 in actief is telt in totaal 150 medewerkers, verspreid over Antwerpen, Leuven en Hasselt. Deze medewerkers zijn voornamelijk accountants. Naast een 70-tal accountants binnen de afdeling van Respondent 1, is er ook een grote groep fiscalisten die vertegenwoordigd worden door een 70 à 80 medewerkers. De business-unit "Accountancy" focust zich voornamelijk op het geven van boekhoudkundig, fiscaal en juridisch advies aan familiale bedrijven en KMO's in Brabant, Limburg, de Kempen en deels in Antwerpen. Respondent 1 is bestuurder van de vennootschap samen met nog enkele andere collega's. Zijn taak houdt in om het reilen en zeilen van de
-------------	--

	medewerkers te bewaken en te bewaren. Bovendien is deze respondent ook verantwoordelijk voor het risk departement binnen de afdeling, zodanig dat alles wat van daaruit uitgestuurd wordt risicogewijs wordt nagekeken of dat allemaal volgens de procedures loopt. Ten slotte heeft Respondent 1 een aanzienlijke klantenportefeuille die hij beheert.
Interview 2	Respondent 2 is samen met zijn broer zaakvoerder van een boekhoudkantoor van gemiddelde grootte. De zaakvoerders houden zich voornamelijk bezig met besprekingen met klanten. Zij hebben 7 dossierbeheerders onder hen, die zich grotendeels bezighouden met zaken zoals de boekhoudkundige verwerking van aankoop- en verkoopfacturen, financiële boekingen, lonen, afsluitingen van de vennootschappen, indienen van aangiftes voor de personenbelasting, enz. Bovendien zorgen die dossierbeheerders ook voor de voorbereidingen op de besprekingen met klanten. De klanten waar dit boekhoudkantoor zich grotendeels mee bezighoudt zijn KMO's en éénmanszaken.
Interview 3	Respondent 3 is werkzaam in een groot boekhoudkantoor met rond de 2000 medewerkers verspreid over België. Het bedrijf heeft verschillende kleinere kantoren doorheen het land in elke regio om op die manier dicht bij de klant te staan en de klant daardoor ook het gevoel te geven dat men kortbij is om ondersteuning te bieden. Respondent 3 is zelf een medewerkster binnen één van die kleinere kantoren en vervult de functie van partner accountancy. Dat betekent dat zij voornamelijk het adviseren van de klanten voor haar rekening neemt. Daarnaast draagt zij ook bij in het begeleiden en ondersteunen van het personeel, alsook bij het uitrollen van de algemene kantoorwerking in haar kantoor. Het kantoor waarvoor Respondent 3 werkt telt 16 medewerkers en ongeveer 900 klanten. De medewerkers vervullen verschillende functies en werken in teams die bestaan uit senior experts en junior accountants met elk een teamverantwoordelijke boven hen. De partner maakt geen onderdeel uit van die teams en staat los hiervan.
Interview 4	Respondent 4 is de CFO van dit bedrijf. Het is een grote, internationale onderneming, met een gemiddelde groepsomzet van 33 miljoen euro op jaarbasis. De onderneming telt 550 medewerkers. Het hoofdkantoor van dit bedrijf is gelegen in België, en daarnaast zijn er verschillende sales offices en productievevestigingen wereldwijd. Als er puur naar de boekhoudafdeling van het bedrijf wordt gekeken, dan staat er in Nederland iemand in voor finance, meerbepaald boekingen, klantenopvolging, administratie, enzovoort. In België bestaat de boekhoudafdeling uit één finance manager/controller en vier andere medewerkers waarvan de functies als volgt zijn verdeeld: - Medewerker 1 is de helft van de tijd bezig met de kostenkant. - Medewerker 2 houdt zich fulltime bezig met de klantenkant, dus klantencollectie, boekingen van banken en dergelijke. - Medewerker 3 is grotendeels bezig met facturatie, waaronder uitgaande facturatie en HR-boeking. - Medewerker 4 is multifunctioneel en pikt verschillende takken op.
Interview 5	Respondent 5 werkt bij een accountancy & advisory-bureau. Zij is zelf actief als accountant en in corporate finance, en is sinds anderhalf jaar vennoot van de onderneming. Het bedrijf bestaat al bijna 30 jaar en het grootste kantoor is gelegen in Genk. Daar werken 75 medewerkers, waaronder een 55-tal accountants en een 10-tal mensen die overhead zijn, dus die ondersteuning bieden bij het voeren van de boekhouding zelf, tot HR, facility, enz. Vervolgens werken er nog een 10-tal mensen in dit kantoor die actief zijn in de advisory-tak en die zich dus fulltime bezig houden met adviesverlening.

	Het bedrijf heeft ook kantoren gelegen in Hasselt, Leuven en Pelt, waar voornamelijk accountants aanwezig zijn en 1 of 2 advisory-medewerkers. In totaal telt het bedrijf dus ongeveer een 140 à 150 werknemers doorheen België, maar dit fluctueert regelmatig.
Interview 6	Respondent 6 is bestuurder van een kleinschalig kantoor met 6 medewerkers. Het boekhoudkantoor is gespecialiseerd in de medische sector. Dit cliënteel vereist een digitale werking, wat nuttig kan zijn voor dit onderzoek. Naast de medische sector (90% van de tijd en klanten), houden ze zich ook nog wel bezig met enkele btw-plichtigen.

5.2 Data-analyse

Om de resultaten uit de interviews met de zes respondenten op een grondige en duidelijke manier te verwerken, werd elk interview opgenomen en afzonderlijk getranscribeerd. Zo kregen we een duidelijk overzicht over alle antwoorden die we van de respondenten hebben ontvangen. Vervolgens werden deze antwoorden en uitspraken van de respondenten onderverdeeld in verschillende categorieën, waarbij aan elke categorie een code werd toegekend. Deze codes komen overeen met de voordelen en nadelen van het gebruik van AI binnen accountancy, die in deze masterproef dieper onderzocht worden voor de Vlaamse accountancysector. Naast de voordelen en de nadelen werd er nog een extra categorie toegevoegd die betrekking heeft tot de mate waarin AI momenteel is geïntegreerd binnen de bedrijven van onze respondenten. Deze informatie hebben we gebruikt om hierna een kort overzicht te kunnen geven omtrent de integratie van AI bij de respondenten, alvorens we beginnen aan de bespreking van de resultaten met betrekking tot de voor- en nadelen van het AI-gebruik bij de Vlaamse accountants.

5.3 Integratie van AI bij de respondenten

Op basis van de interviews blijkt dat AI in veel accountancykantoren al sterk geïntegreerd is in de dagelijkse werking, voornamelijk via bestaande softwaresystemen en veelgebruikte tools zoals Exact Online, Adsolut, Silverfin en Clearfex. Deze tools en softwaresystemen bevatten ingebouwde AI-functies die het werk van de respondenten kan ondersteunen op diverse niveaus, van boekhouding en btw-aangiftes tot jaarrekeningen, foutcontrole, het genereren van financiële ratio's en zelfs adviesverlening. Daarnaast wordt AI ingezet voor administratieve taken via OCR-technologie, bijvoorbeeld voor het automatisch inlezen van facturen.

Toch is de mate van integratie niet overal gelijk. Sommige bedrijven onderzoeken nog volop de verschillende mogelijkheden op de markt, en er worden kritische keuzes gemaakt over welke tools effectief worden ingezet. Zo blijkt uit de interviews dat bij Respondent 4 momenteel nog bijna geen gebruik wordt gemaakt van AI binnen het bedrijf, al is er wel interesse in tools zoals Copilot. Deze respondent gaf aan dat het implementeren van AI in de boekhoudafdeling niet de hoogste prioriteit heeft. Hij wil zicht eerst voldoende laten informeren over wat AI kan, om dan gerichte keuzes te maken bij welke functies of afdelingen dit het meest effectief zou zijn. Respondent 6 benadrukt vervolgens dat een goede afweging maken tussen welke tools je wel gaat gebruiken en welke niet heel belangrijk is om ervoor te zorgen dat AI niet de bovenhand gaat nemen.

"Ik wil eerst zien wat het kan, om dan gericht te kijken wie dat kan gebruiken. Als je het vraagt aan de medewerkers, zal iedereen het willen gebruiken, maar als je dan gaat kijken wie het effectief gebruikt, dan zijn er weinig mensen die de volledige functionaliteit gebruiken. Ik geloof er minder in om iedereen een licentie te geven en hun er mee te laten werken, maar meer in het toepassingsgericht werken en kijken wie de tools binnen de organisatie het meest effectief zal gebruiken, want uiteindelijk hangen daar toch wel wat kosten aan vast." (Respondent 4)

"We wegen wel goed af wat we gebruiken, zodat we daar zeker geen overkill in doen." (Respondent 6)

"Het is heel gemakkelijk, maar we moeten oppassen dat we niet overgenomen worden door de software. Daarnaast is het is ook zeer duur en moeten we opletten dat er niet een te groot deel van de omzet besteed wordt aan die software." (Respondent 6)

We merken op dat er bij alle respondenten wel al gebruik wordt gemaakt van chatbots. Bij sommige onder hen zijn deze chatbots volledig zelf ontwikkeld door het bedrijf, terwijl andere respondenten eerder gebruik maken van ChatGPT. De respondenten die werken met ChatGPT maken wel gebruik van de betaalde versie en zijn bovendien zeer voorzichtig met wat ze daar in opladen en hoe ze de resultaten interpreteren.

"Wij gebruiken ChatGPT voornamelijk om vragen aan te stellen waar we zelf eigenlijk het antwoord al op weten, maar waarvoor we toch nog even die bevestiging nodig hebben. Naast die bevestiging stellen we die vraag ook voor de bredere context, omdat we vaak nog zaken of voorwaarden voorgesteld krijgen waar we aan moeten denken of rekening mee moeten houden, waar wij in eerste instantie misschien niet aan gedacht hadden. We moeten daar wel nog altijd heel kritisch in zijn, want hij staat nog niet op het punt waar hij zou moeten zijn." (Respondent 5)

Het grootste deel van de respondenten is in contact gekomen met AI via de softwarepakketten zelf. Gemiddeld gezien wordt AI bij de meeste respondenten gebruikt sinds de laatste 5 à 6 jaar; hoewel sommige respondenten aangeven dat het intensieve gebruik ervan pas recent is begonnen. We merken op dat het gebruik van AI deels verplicht is en deels optioneel. Zo gaf Respondent 3 aan dat bepaalde tools verplicht zijn om te gebruiken en dat hier ook steekproefsgewijze controles op worden uitgevoerd. Daarnaast is het digitaal aanleveren van documenten en gegevens de norm aan het worden en in bijna elke onderneming verplicht, wat de inzet van AI ook verder stimuleert.

"We zijn verplicht om die systemen intensief te gebruiken, omdat het ook veel geld kost. Dat gebruik wordt steekproefsgewijs gecontroleerd en we moeten minstens vier keer per jaar Biscontrol gebruiken." (Respondent 3)

Over het algemeen is AI in de meeste bedrijven al grotendeels geïntegreerd, mits enkele uitzonderingen bij ondernemingen die hier voorzichtiger mee omgaan en onderzoek uitvoeren om voldoende geïnformeerd te zijn over de AI toepassingen alvorens ze te gebruiken.

Hoofdstuk 6: Resultaten

In hoofdstuk worden de resultaten van het onderzoek uitvoerig besproken. Sectie 6.1 behandelt de resultaten omtrent de voordelen van AI en sectie 6.2 behandelt de nadelen van dat AI-gebruik. Beide secties worden opgesplitst per voordeel en nadeel.

6.1 Voordelen van AI

In deze paragraaf voeren we een grondige bespreking van de voordelen die afkomstig zijn van het gebruik van AI in accountancy. We maken een vergelijking tussen de voordelen die we hebben vastgesteld vanuit de literatuurstudie en de percepties van de respondenten omtrent die voordelen. Die percepties hebben we achterhaald door middel van de semi-gestructureerde diepte-interviews die we bij de zes respondenten hebben afgenomen, waarbij we gepolst hebben naar de standpunten van deze respondenten met betrekking tot de voordelen die tijdens de literatuurstudie naar boven zijn gekomen.

Tabel 2: Voordelen van AI volgens de respondenten

Voordeel	Respondenten die dit <u>wel</u> als voordeel beschouwen	Respondenten die dit <u>niet</u> als voordeel beschouwen
De automatisering van repetitieve taken	1, 2, 3, 4, 5, 6	
Een grondigere fraudedetectie en risicobeheer	1,4	2, 5, 6, 3
Een efficiëntere financiële rapportage	1, 3, 4, 5	2, 6
Het maken van voorspellende analyses	2, 5, 6	1, 3, 5, 4

6.1.1 De automatisering van repetitieve taken

Eén van de meest genoemde voordelen die uit de interviews naar voren komt, is de automatisering van repetitieve taken. Taken zoals het inboeken van aankoop- en verkoopfacturen, het verwerken van bankdocumenten, het opmaken van jaarrekeningen, het indienen van btw-aangiftes, het maken van vergelijkingen en het opzetten van rapporteringen verlopen dankzij AI veel vlotter. Hierdoor ervaren respondenten een duidelijke tijdsbesparing en een efficiëntere verwerking.

"Ik denk dat men ongeveer een 50% van de tijd bespaart doordat die repetitieve taken grotendeels zijn geautomatiseerd." (Respondent 6)

"Als de basisdata goed staat in de tool, dan is alles normaal goed. Het verloopt veel efficiënter met een lagere tijds marge en je kan meer tijd steken in analyse." (Respondent 5)

Toch blijkt dat deze efficiëntie- en tijds winst in de praktijk niet altijd volledig gerealiseerd wordt. Dit komt volgens Respondent 3 door het leerproces dat komt kijken bij de implementatie van AI. Er gaat momenteel nog heel veel tijd naar het leren werken met de systemen. Respondent 5 vult nog aan dat de accountant een persoon is die graag de controle in handen heeft en daarom alles zelf nog eens wilt nakijken nadat de computer het werk heeft gedaan. Dat is volgens Respondent 5 iets wat men deels moet leren loslaten als men effectief efficiënter wilt werken en meer tijd wilt besparen.

"Op dit moment hebben we nog niet echt een tijdsbesparing, omdat we in een fase zitten waarin we het ook nog allemaal moeten leren. Dat is een leerproces, dus ik denk dat we daar op dit moment misschien zelfs nog wat tijd mee verliezen, omdat we dus zelf die systemen nog moeten leren kennen." (Respondent 3)

"Je zou redeneren dat als je niet meer alles op papier moet boeken, je veel vlotter werkt. Wat ook wel ergens zo is (voornamelijk bij het boeken van aankoop- en verkoopfacturen en bankafschriften), maar ik denk dat we daar nog veel tijd te winnen hebben. Ik denk dat we op sommige vlakken nog pragmatischer mogen werken. Wij als accountants willen alles onder controle hebben, waardoor we alles nog altijd heel gedetailleerd gaan nakijken. Ik denk dat we op dat gebied nog wel wat efficiëntiewinst zouden kunnen behalen." (Respondent 5)

Ook de kwaliteit van de input speelt een belangrijke rol. Als de kwaliteit van de aangeleverde data slechter is of de documenten niet goed leesbaar zijn, dan kan dit een aanzienlijke invloed hebben op de output die de AI-systemen genereren. Zo stelt Respondent 4 dat het in vele gevallen een kwestie is van 'garbage in is garbage out', waarmee hij bedoelt dat slechte input ook slechte output zal genereren, ongeacht de kwaliteit van de AI-toepassingen.

"Als je op interne data gaat werken, het is toch heel vaak 'garbage in is garbage out'. Als de data niet goed gestructureerd is, dan gaat de betrouwbaarheid van wat er uitkomt ook lager liggen natuurlijk." (Respondent 4)

"Er is nog altijd een controle nodig, zeker op dit moment. Het probleem op dit moment is dat er nog te veel facturen zijn die niet voldoende leesbaar worden ingediend door de klant, waardoor er toch nog veel fouten ontstaan in de verwerking door AI." (Respondent 3)

Op basis van de interviews kan geconcludeerd worden dat de respondenten over het algemeen akkoord gaan met het voordeel van automatisering van repetitieve taken door AI. Ze erkennen dat taken zoals factuurverwerking en boekingen efficiënter verlopen en dat er aanzienlijke tijdswinst mogelijk is. Toch plaatsen meerdere respondenten kanttekeningen bij de praktische uitvoering, waarbij ze stellen dat de kwaliteit van inputdata en het leerproces bij de implementatie ervoor zorgen dat het potentieel nog niet overal volledig wordt benut. Ondanks deze nuanceringen blijft de algemene houding positief. De automatisering biedt duidelijke voordelen, al vereist het nog verdere optimalisatie en afstemming op de dagelijkse praktijk.

6.1.2 Een grondigere fraudedetectie en risicobeheer

Een aantal respondenten gaf aan dat AI potentieel biedt op het vlak van fraudedetectie en risicobeheer, al is het gebruik ervan voorlopig nog beperkt. De respondenten die er reeds gebruik van maken, waaronder Respondent 1 en 3, beschouwen de fraudedetectie door AI als voldoende betrouwbaar en efficiënt, maar niet voor alles. Respondent 3 geeft aan dat er toch altijd iemand moet zijn die nagaat of de percepties van AI al dan niet kloppen. Daarom is het voor hun ook belangrijk dat het systeem geen autonome acties onderneemt en niet zelf de fouten gaat aanpassen, maar het is wel handig dat die systemen triggers geven voor onregelmatigheden in de cijfers. Respondent 3 vult daarbij wel aan dat AI op het gebied van fraudedetectie nog niet op punt staat en daardoor nog niet als een duidelijke meerwaarde wordt beschouwd.

"Het is betrouwbaar in wat het systeem aangeeft, maar dat is ook dan weer door de mens te onderzoeken of het al dan niet klopt. Het kan zijn dat het systeem een foute match maakt van bijvoorbeeld een bedrag, maar het wil niet zeggen dat als AI iets herkent als fraude/fout, dat dat dan ook effectief daardoor fraude is." (Respondent 3)

"Goed dat die triggers voor bepaalde onregelmatigheden aangeeft, maar ook goed dat die het nog niet zelf aanpast." (Respondent 3)

De overige respondenten gebruiken AI momenteel niet of weinig voor fraudedetectie omwille van diverse redenen. Respondent 2 is van mening dat als je de klanten goed genoeg kent, je ook wel een inschatting kan maken van tot wat ze in staat zijn. Daarmee wijst hij wel op het feit dat die inschatting maken in grote boekhoudondernemingen moeilijker kan zijn, omdat men daar niet elke klant op een even diepgaande manier kent. Bovendien kunnen bepaalde klantengroepen een lager risicoprofiel hebben, waardoor die controle op fraude minder toegepast moet worden, zoals bij Respondent 6 die voornamelijk actief is in de medische sector. Ten slotte gaf Respondent 5 aan dat fraudedetectie met behulp van AI bij hun niet van toepassing is, omdat ze simpelweg niet weet hoe dit een hulpmiddel zou kunnen zijn.

"Als je de dossiers kent, dan weet je wel hoe ver mensen kunnen en willen gaan. Ik denk niet dat AI kan opzoeken wat fraude is en wat niet." (Respondent 2)

"Ik denk dat het gezien moet worden als een hulpmiddel en een extra controletool in uw systeem, maar het neemt niet weg dat je nog steeds de juiste functiescheiding moet hebben en dat dat ook nog steeds door een mens moet worden nagekeken." (Respondent 4)

"Ik zou niet meteen weten op welke manier dat dan gebruikt zou worden." (Respondent 5)

"Wij werken met een bepaald risicoprofiel, waardoor wij dat soort fraude ook niet echt tegenkomen." (Respondent 6)

Uit de interviews blijkt dus dat er nog maar enkele respondenten AI een waardevol hulpmiddel vinden voor fraudedetectie en risicobeheer, maar het belang van menselijke tussenkomst en dossierkennis wordt door hen sterk benadrukt. De meeste respondenten zijn van mening dat AI op het gebied van fraudedetectie nog geen meerwaarde biedt en daarom blijkt de algemene ervaring met AI in dit domein dus nog beperkt.

6.1.3 Een efficiëntere financiële rapportage

Verschillende respondenten erkennen dat AI kan bijdragen aan een efficiëntere financiële rapportering, al verschilt de mate waarin dit al effectief wordt toegepast. Respondent 1 geeft aan dat het systeem al operationeel is binnen zijn organisatie en een duidelijke impact heeft. AI helpt hen onder meer door automatisch bepaalde fouten te detecteren, wat de medewerkers toelaat sneller in te grijpen. Toch nuanceert hij het belang ervan door mee te delen dat er nog veel verbetering mogelijk is. Respondent 4 kijkt positief naar deze toepassing van AI, omdat het voor hen potentieel heeft op het gebied van tijdswinst tijdens de afsluitingsperiode. AI kan er bovendien volgens hem ook voor zorgen dat de kosten van extra personeel kunnen gedrukt worden. Respondent 5 deelt de mening omtrent de tijdswinst, maar is daarnaast ook van mening dat de betrouwbaarheid zelfs zou kunnen toenemen doordat de systemen onderling gelinkt zijn.

"Dat is al volledig operationeel sinds vorig jaar en dat helpt ons werk wel efficiënter en sneller te voldoen." (Respondent 1)

"Dat is een meerwaarde, maar nog niet om te zeggen dat dat substantieel is. Ik denk dat dat naar de toekomst toe nog substantiëler en zwaarwichtiger zal worden." (Respondent 1)

"Bij de afsluiting moet je nu goed doorwerken om alles op tijd klaar te hebben. Hopelijk kunnen we dan nu de boekingen en afsluitingen versnellen, zodat we bijvoorbeeld 10 dagen hebben om diepgaande analyses te doen. Dit zou niet alleen de kwaliteit van de analyses verbeteren, maar ook de kosten drukken doordat minder personeel hoeft ingezet te worden." (Respondent 4)

"Een neerleggingsbalans maken vroeger kostte een accountant drie kwartier tot een uur, en nu duurt dat nog een kwartier met nakijken en alles inbegrepen. De betrouwbaarheid van de data gaat misschien zelfs veel hoger liggen, want de systemen zijn gelinkt aan elkaar dus het bedrag gaat altijd juist overgenomen zijn." (Respondent 5)

Toch is het bij de rapportering ook nog steeds van groot belang dat het systeem niet autonoom mag ingrijpen, stelt Respondent 3. Het is betrouwbaar in zekere mate, maar de menselijke interpretatie blijft cruciaal.

"Financiële rapportering is ook heel veel interpretatie van gegevens. Ook het format hoe je het wil presenteren, ik denk dat het menselijke aspect daarin nog heel belangrijk is." (Respondent 1)

"Ik vind het wel heel belangrijk dat het systeem voorstellen geeft en dat die zelf niets aanpast. Zo kunnen wij eerst zelf beslissen of het nuttig is. We moeten oppassen dat het ons niet inhaalt en dat de personen zelf ook nog wel belangrijk blijven." (Respondent 3)

Aan de andere kant geven sommige respondenten aan dat de toepassing van AI op dit gebied bij hun nog beperkt is. Zo gaf Respondent 2 aan dat zij voor de rapportering nog redelijk veel zelf doen en dat AI daar maar een kleine rol in speelt. Daarnaast merkt deze respondent ook op dat sommige klanten, vooral oudere generaties, terughoudender zijn tegenover de automatisering hiervan. Respondent 6 nuanceert het voordeel vanuit een medische sector en vertelt dat het voor hun veel te duur is in tegenstelling tot wat het oplevert.

"Momenteel doen we dat nog redelijk veel zelf. Qua afsluitingen moeten we wel een aantal gegevens ingeven in een programma, maar de verslagen zelf moeten volledig opgemaakt worden volgens de wet. Ik denk dat AI daar wel een rol in speelt, omdat het anders heel moeilijk is om zo een verslag op te maken, maar de echte pure afwerking van een venootschap, dus de boekingen enzovoort, doen we wel volledig zelf." (Respondent 2)

"Dat is weer die afweging die we moeten maken. Het is zeer duur en ik vind dat het veel te weinig oplevert om een artsendossier af te werken." (Respondent 6)

Uit de interviews blijkt dat AI in de financiële rapportering al op bepaalde vlakken zorgt voor efficiëntiewinst en meer nauwkeurigheid, vooral door fraudedetectie, tijdsbesparing en betrouwbaarheid. Tegelijk blijft het menselijke aspect essentieel voor interpretatie en kwaliteitscontrole, en wordt het huidige nut sterk beïnvloed door de sector, de klantengroep en de mate van digitalisering binnen de organisatie.

6.1.4 Het maken van voorspellende analyses

Wat betreft het voordeel van AI bij het maken van voorspellingen en analyses, blijkt uit de interviews dat de meeste respondenten dit voordeel wel erkennen, maar in de praktijk nog met een zekere terughoudendheid toepassen. Analyses worden bij bijna alle respondenten ondersteund door AI, maar op een eerder beperkte manier. Volgens Respondent 1 is de huidige betrouwbaarheid van AI nog onvoldoende, zeker als het gaat om het trekken van besluiten. Voorspellingen worden binnen zijn organisatie dan ook (nog) niet gebruikt. Ook Respondent 3 gaat hier eerder voorzichtig mee om en doet prognoses en dergelijke nog grotendeels zelf, omdat er heel wat onzekere factoren gebonden zijn aan dit domein. AI kan dienen als een referentiekader voor die analyses, maar je mag er niet blindelings op vertrouwen volgens Respondent 4.

"Daar wordt wel eens naar gekeken, maar niet dat we daar onze conclusies uit gaan trekken." (Respondent 1)

"We doen de prognoses wel nog altijd zelf. We starten vanuit het rapport waar het AI-systeem mee begint, maar we gaan wel alle parameters en dergelijke nog volledig zelf ingeven." (Respondent 3)

"Dat vind ik wel moeilijker, omdat je daar zit met te veel onzekere factoren zit die invloed hebben op een bepaalde onderneming." (Respondent 3)

"Je zal altijd wel een stuk data kunnen doortrekken, dus uw projectie ga je wel kunnen doen, maar om daar blindelings op te vertrouwen lijkt me geen goed idee. Je moet het als referentiekader zien en kijken of de matchoefening die je zelf hebt uitgevoerd klopt met wat het model zou laten zien." (Respondent 4)

Toch zijn er ook respondenten die al meer vertrouwen op AI bij het maken van analyses. Respondent 5 maakt onder meer gebruik van Intellifin, dat simulaties naar de toekomst toe kan uitvoeren. Dergelijke tools ondersteunen het gesprek met de klant, waarbij ook de klantenbalansen en cashflow-analyses aan bod komen. Voor financiële plannen blijft Respondent 5 echter terughoudend. Ook Respondent 6 bevestigt dat zij AI gebruiken voor het opstellen van financiële plannen, balansen en liquiditeitstesten via systemen zoals Intellifin en deze respondent acht die toepassingen bruikbaar en betrouwbaar genoeg voor hun context. Respondent 2 gebruikt AI momenteel nog niet voor voorspellingen, maar ziet daar op termijn wel potentieel in om hiermee aan de slag te gaan.

"Financiële plannen en waardebepalingen worden bij ons nog altijd in Excel gemaakt, omdat dat iets meer vrijheid geeft om ermee te spelen. Ik zou verwachten dat AI op dat vlak wel voldoende betrouwbaar kan en gaat zijn." (Respondent 5)

"Ik denk dat AI nog veel meer informatie kan halen uit alle bronnen wereldwijd, waar wij niet de macht of de kennis voor hebben om al die gegevens te weten voor de speciale vragen van de klanten." (Respondent 2)

De antwoorden van de respondenten tonen aan dat er binnen de sector een algemeen geloof is in de meerwaarde van AI voor analyses en voorspellingen. Deze toepassingen worden voorlopig wel vaak met de nodige voorzichtigheid benaderd en nog zelden volledig overgelaten aan het systeem.

6.2 Nadelen van AI

In deze paragraaf wordt er, net zoals bij de voordelen van AI, uitvoerig besproken wat de percepties zijn van de respondenten omtrent de nadelen met betrekking tot het gebruik van AI in de accountancysector. We maken opnieuw een vergelijking tussen de nadelen die tijdens de literatuurstudie naar boven zijn gekomen en de standpunten van de respondenten over deze nadelen. Ook deze standpunten werden achterhaald tijdens de semi-gestructureerde interviews die we van zes respondenten hebben afgenomen.

Tabel 3: Nadelen van AI volgens de respondenten

Nadeel	Respondenten die dit <u>wel</u> als nadeel beschouwen	Respondenten die dit <u>niet</u> als nadeel beschouwen
De verandering in de benodigde vaardigheden	1, 2, 3, 4, 5, 6	
Gebrek aan een regelgevend kader	2, 3, 5, 6	1, 4
Ethische en privacy-gerelateerde vraagstukken	1, 2, 3, 5	4, 6
De impact op werkgelegenheid	4, 5, 6	1, 2, 3
Verlies van menselijke controle	1, 3, 5, 6	2, 4

6.2.1 De verandering in de benodigde vaardigheden en competentieprofiel

Uit de gesprekken met de respondenten blijkt dat het veranderende competentieprofiel van de boekhouder door AI als een belangrijk aandachtspunt wordt ervaren, maar dat er tegelijk nuances zijn in hoe zich dit uit. Een terugkerend thema is dat de klassieke taken zoals inputwerk en het pure boekhouden grotendeels door systemen worden overgenomen. Hierdoor verschuift de focus van de basisvaardigheden naar meer adviserende en analytische taken. Toch benadrukken meerdere respondenten, waaronder Respondent 3, dat een degelijke basiskennis van boekhouden onmisbaar blijft, omdat men moet begrijpen wat het systeem achter de schermen doet en hoe de output van AI in de praktijk geïnterpreteerd en toegepast moet worden.

"Dat inputwerk en pure boekhouden gaat er waarschijnlijk uitgaan, veel mensen gaan niet meer zo een opleiding krijgen zoals ik heb gehad 20 jaar geleden." (Respondent 1)

"Je moet natuurlijk het boekhoudkundig aspect wel heel goed snappen om ook te weten wat AI voorstelt. Ik denk dus dat de competenties belangrijker gaan zijn in de boekhoudsector dan vroeger." (Respondent 3)

Daarnaast komt naar voren dat technologische vaardigheden steeds essentiëler worden. Niet alleen om de software te kunnen bedienen, maar ook om kritisch te kunnen blijven nadenken over wat AI wél en niet kan. Respondent 2 is van mening dat het vooral belangrijk is om te weten wat die systemen niet kunnen, om daar de nodige aandacht aan te besteden.

"Het belangrijkste is om te weten wat die níét kan, want daar ga je nog veel moeten bijsturen." (Respondent 2)

Opleidingen worden steeds meer aangeboden, maar er is ook kritiek op het feit dat er te weinig tijd is om die bijscholing grondig te kunnen volgen. Dit komt vooral omwille van de strakke deadlines in de accountancysector, zoals Respondent 3 opmerkt. Verder geeft Respondent 4 aan dat naast het aanpassen van vaardigheden ook een herstructurering binnen organisaties nodig is om skill gaps op te vangen. Dit wijst wel op een mogelijke sociale uitdaging binnen de sector, want niet iedereen zal zich even vlot kunnen aanpassen aan het veranderende competentieprofiel.

"Je moet de medewerkers daar ook het vertrouwen en de tijd voor geven om zich te kunnen omscholen, maar dat is niet altijd evident want niet iedereen gaat daar in mee willen/kunnen gaan." (Respondent 4)

Tot slot wordt het toekomstbeeld door Respondent 5 geschetst, waarbij de rol van de boekhouder evolueert naar een meer adviserende en analytische functie met een kritische houding en kennis van wetgeving, in plaats van enkel het uitvoeren van administratieve taken. Dit illustreert de verschuiving naar een competentieprofiel dat meer nadruk legt op toegevoegde waarde en minder op routinewerk.

"Ik denk dat de toekomstige accountant, en zelfs nu al, iemand gaat moeten zijn die eerder kritisch is en op de hoogte is van de wetgeving en daarnaast ook iemand die analytisch is." (Respondent 5)

Over het algemeen benadrukken respondenten dat het competentieprofiel van de boekhouder verandert door AI, waarbij traditionele vaardigheden verschuiven naar technologische kennis, analytisch denken en advisering. Hoewel dit kansen biedt, brengt het ook uitdagingen mee op het vlak van opleiding, motivatie en aanpassing binnen organisaties, wat als een nadeel kan worden ervaren.

6.2.2 Gebrek aan een regelgevend kader

De respondenten geven uiteenlopende inzichten over het nadeel dat er een gebrek is aan een duidelijk regelgevend kader in relatie tot AI, waarbij vooral een zekere onduidelijkheid en terughoudendheid zichtbaar is.

Respondent 1 ervaart binnen zijn organisatie weinig problemen omtrent de regelgeving, omdat er een duidelijke interne structuur is. Dit wijst op een situatie waarin regelgeving en compliance goed gegarandeerd worden door gespecialiseerde teams, waardoor de eindgebruiker zich minder zorgen moet maken.

"Binnen de organisatie wordt dat eigenlijk allemaal al voor een stukje voorgekauwd. Dat wordt geïmplementeerd door verschillende mensen binnen onze organisatie en binnen ons risk team en binnen dat kader kunnen wij het nodige doen en gebruiken." (Respondent 1)

Echter, meerdere andere respondenten geven aan dat ze zelf weinig tot geen zicht hebben op de geldende wet- en regelgeving rond AI-toepassingen en het gebruik daarvan, wat voor onzekerheid zorgt. Respondenten 2, 3 en 5 geven duidelijk aan dat zij niet op de hoogte zijn van de geldende wetten omtrent het gebruik van AI, waarbij Respondent 5 dit nog aanvult met de gedachte dat die wetgeving zelfs niet bestaat. Ook Respondent 6 deelt deze gedachtegang en is van mening dat die duidelijke wetgeving pas zal ontstaan als er zich problemen voordoen.

"Ik ben niet volledig op de hoogte van de wetgeving hierrond, maar ik denk dat dat naar de toekomst zeker meer mag en moet worden, om ook uw klanten voldoende veilig te houden." (Respondent 2)

"Ik ben eigenlijk totaal niet op de hoogte van de regelgeving en wat daarover uitgeschreven is en dat komt eigenlijk al niet goed binnen. Dat is iets wat gewoon doorgegeven wordt aan ons, dus ik denk dat ze daar zeker nog meer moeten inzetten op de duidelijkheid van wat kan en wat niet." (Respondent 3)

"Ik kan me niet inbeelden dat er wetgeving rond is eigenlijk. Dat is inderdaad wel een bezorgdheid, waardoor ik ChatGPT ook niet ten volle ga gebruiken. Ik zal nooit een proef-en saldibalans of een JR opladen in ChatGPT om daar analyses rond te maken. Daarom zou ik het wel leuk vinden om daar een wetgevend kader rond te hebben zodat ik weet dat de informatie en gegevens van de klanten veilig zijn in bepaalde tools." (Respondent 5)

"Daar gaat ook wel weer wetgeving rond ontstaan als het een keer misloopt." (Respondent 6)

Dit benadrukt bovendien dat het ontbreken van duidelijke regelgeving en compliance-protocollen een belemmering kan vormen voor het volledige vertrouwen en gebruik van AI in de accountancysector. Daarnaast is er vooral ook een sterke bezorgdheid over dataveiligheid en privacy van klantinformatie.

Ten slotte ziet Respondent 4 het aspect van regelgeving en compliance niet als een opmerkelijk nadeel, wat suggereert dat dit voor sommige professionals momenteel minder urgent of problematisch wordt ervaren.

Op basis van de interviews kan worden besloten dat er bij de respondenten een duidelijk signaal is dat de regelgeving rond AI-toepassingen en het gebruik van AI nog niet altijd even duidelijk is en dat er behoefte is aan een wettelijk kader dat de veiligheid van klantgegevens garandeert. Dit vormt momenteel een drempel voor het vertrouwen en de brede adoptie van AI in de accountancysector. Tegelijkertijd zijn er organisaties waar dit al goed is ingebed, wat aantoont dat interne processen en risicoteams een belangrijke rol spelen in het waarborgen van compliance.

6.2.3 Ethische en privacy-gerelateerde vraagstukken

In de interviews met de respondenten kwam duidelijk naar voren dat ethiek en privacy aanzienlijke bezorgdheden zijn bij het gebruik van AI binnen hun organisaties. Verschillende respondenten benadrukken het belang van duidelijke beleidslijnen en strikte veiligheidsmaatregelen rondom het gebruik van AI, vooral gezien de gevoeligheid van klantgegevens. Het ethische vraagstuk rondom het juiste gebruik van AI, zoals wanneer en in welke context het toegepast mag worden, wordt als essentieel ervaren. Bij Respondent 1 zijn er duidelijke afspraken en policies opgesteld binnen het bedrijf zelf, om eventuele verwarring in het gebruik van AI te vermijden. Tegelijkertijd leeft er een gedeelde zorg over de privacy op langere termijn. Respondent 2 uitte deze bezorgdheid expliciet door te stellen dat er altijd mensen zullen zijn die AI gebruiken met verkeerde bedoelingen.

"We hebben hele goede policy's over wanneer het wel en niet gebruikt mag worden, en hoe dat het door ons moet worden gebruikt." (Respondent 1)

"Zeker ook naar privacy in de toekomst toe, denk ik wel dat dat een probleem kan zijn. Er zullen altijd mensen zijn die daar slechte bedoelingen mee hebben." (Respondent 2)

"Ethiek speelt sowieso een rol: wanneer kunnen we het wel/niet gebruiken. Dat zijn vragen waar je eerst een antwoord op wilt hebben voordat je zo een programma aanschaft." (Respondent 3)

Daarnaast is er de praktische zorg over het waarborgen van vertrouwelijkheid, zeker binnen sectoren zoals accountancy waar klantinformatie uiterst gevoelig is. Respondent 2 benadrukt dat zij als klein kantoor niet altijd zelf garanties kunnen bieden en dat regelgeving vanuit overheden daarvoor noodzakelijk is. Het gebruik van AI in klantgesprekken roept ook ethische vragen op bij deze respondent, bijvoorbeeld wanneer AI meeluistert bij gesprekken met klanten om verslagen op te maken.

"Als dan de gegevens van onze klanten zomaar online weg te plukken zijn, dan denk ik niet dat we goed bezig zijn." (Respondent 2)

"Ik ben er zelf geen voorstander van om AI te laten meeluisteren tijdens gesprekken met klanten, want dan luistert hij eigenlijk alles af wat je met de klant bespreekt en vaak komen daar ook minder relevante dingen in voor. Er moet dus nog altijd iemand zijn om dan na te lezen of die zaken er voldoende uitgefilterd zijn." (Respondent 2)

Niet alle respondenten ervaren deze zorgen even sterk. Respondent 4 geeft aan geen bezorgdheden te hebben rond ethiek of privacy, mits de bedrijfsdata op een goed afgeschermd AI-omgeving draait. Ook Respondent 5 benadrukt voorzichtigheid in wat er in AI-tools wordt opgeladen, terwijl Respondent 6 aangeeft dat zij alles strikt GDPR-compliant organiseren, hoewel phishing en andere cyberdreigingen wel toenemen.

"Daarom werken we ook niet met zaken zoals ChatGPT, want alles wat je daarin gooit is voor het publiek." (Respondent 4)

Tot slot merkt Respondent 3 op dat ethiek en privacy vaak onderbelicht blijven in opleidingen en binnen de praktijk. Er wordt weinig aandacht aan besteed, wat op termijn wel een probleem kan vormen.

"Dat is iets waar weinig over wordt gezegd en wat we tijdens die opleidingen bv. ook niet mee krijgen. Dat kan inderdaad wel een probleem zijn. Dat wordt precies zo wat aan de kant geschoven dus dat is zeker een werkpunt." (Respondent 3)

Hiermee wordt duidelijk dat, ondanks de bestaande beleidsmaatregelen, er nog heel wat werk is om ethische richtlijnen en privacybewustzijn systematischer te integreren in het dagelijkse gebruik van AI.

6.2.4 De impact op werkgelegenheid

Binnen het thema 'impact op werkgelegenheid' wijzen de respondenten unaniem op fundamentele veranderingen in de accountancysector als gevolg van AI. Eén van de meest opvallende verschuivingen is het wegvallen van routinetaken zoals het inboeken van facturen. Respondent 4 en 5 bevestigen dat die AI-systemen een heel groot deel van de administratieve taken overnemen en ze zich meer met analyses moeten bezighouden.

"Ik denk dat puur administratief facturen boeken volledig weg gaat gaan. Men gaat meer richting business-, kosten, en klantenanalyse gaan." (Respondent 4)

"Als je AI loslaat op de boekhouding dan neemt het alles gewoon over en moeten wij niks meer boeken, dan doet het systeem dat gewoon." (Respondent 5)

Het takenpakket van de boekhouder verandert dus duidelijk van uitvoerend naar adviserend en van input naar interpretatie. Deze evolutie wordt door de meeste respondenten niet per se als een bedreiging gezien, maar eerder als een noodzakelijke aanpassing. Zo stelt Respondent 2 dat als je als boekhouder relevant wilt blijven in de toekomst, je geen keuze hebt en gewoon moet volgen met deze modernisering.

"Het is geen kwestie van het te willen, maar een kwestie van het te moeten gebruiken. Ik denk dat als je nog wilt verder leven als accountant en je kantoor stabiel wilt houden, dan moet je daar in meegaan. Klanten willen ook alleen maar jonger en jonger, nieuwer en nieuwer. Als de mensen zich niet gaan bijscholen, denk ik dat dat geen lang verhaal meer gaat zijn voor dat soort werknemers." (Respondent 2)

Daarnaast wijzen verschillende respondenten op een belangrijke nuance. Ze stellen dat functies niet noodzakelijk verdwijnen, maar veranderen van aard. Respondent 3 benadrukt dat door te zeggen dat er niet minder boekhouders nodig zijn, maar dat hun rol grotendeels wel verandert. Respondent 5 ondersteunt die gedachte met een duidelijke metafoor. We moeten de verdeling van de functies zien als een driehoek, waarbij men onderaan een brede basis had van dossierbeheerders en bovenaan enkele relatiebeheerders en adviseurs. Dat draait nu volledig om volgens Respondent 5. Er is een duidelijke beweging richting meer analytisch en communicatief werk, waarbij soft skills en kritische reflectie steeds belangrijker worden.

"Ik denk dat we niet minder boekhouders gaan nodig hebben, maar dat ze wel een andere soort rol gaan spelen." (Respondent 3)

"Je kan dat vergelijken met een driehoek. Die heeft een vrij brede basis en dat zijn eigenlijk de dossierbeheerders, degene die vooral inputwerk doen. En dan gaat dat omhoog naar de tweede lijn, waar je zit met dossierverantwoordelijken die ook wat besprekingen doen met de klanten enz. Aan de top heb je de relatiebeheerders die de jaarrekening kort bekijken, maar zich voornamelijk met de klant bezighouden en naar de toekomst kijken en mee sparren met de klant. Ik ben ervan overtuigd dat dat gaat switchen en die basis het smalste gaat worden en vanboven breder." (Respondent 5)

De gevolgen voor werkgelegenheid zijn dan ook dubbel. Enerzijds zal er volgens Respondent 6 absoluut een invloed op werkgelegenheid zijn, met name voor basisfuncties, die grotendeels zullen

verdwijnen. Anderzijds wordt dit effect deels gecompenseerd door een personeelstekort in de accountancysector én het ontstaan van nieuwe functies zoals controle in interpretatie van AI-output.

"Er gaan minder mensen nodig zijn om een functie uit te oefenen, maar dat betekent niet noodzakelijk dat functies verdwijnen." (Respondent 1)

"Voor die mensen zal dat wel nadelig zijn, maar voor kantoren waar er momenteel een tekort is aan boekhouders zou dit gat wel voor een groot deel opgevuld kunnen worden door AI." (Respondent 2)

Tot slot benadrukken meerdere respondenten dat de impact sterk afhankelijk is van de bereidheid tot aanpassing. Respondent 3 geeft aan dat het heel belangrijk is om open te staan voor die verandering, en voor wie zich wil ontwikkelen richting adviesverlening en klantgericht werken biedt deze evolutie net kansen.

"De pure inboeker achter de bureau van vroeger met zo weinig mogelijk contact met de mensen, dat is nu de computer geworden. Dus als je die persoon was en je staat niet open voor modernisering, dan ga je in de toekomst niet meer veel kunnen doen in de boekhoudsector." (Respondent 3)

Hoewel de respondenten het erover eens zijn dat AI een aanzienlijke impact zal hebben op de werkgelegenheid binnen de accountancysector, beschouwen ze dit nadeel zelden als een puur negatief gegeven. De meesten erkennen dat bepaalde taken en functies zullen verdwijnen of sterk verminderen, met name routinematige en administratieve werkzaamheden. Toch zien ze dit eerder als een noodzakelijke evolutie dan als een bedreiging. AI wordt volgens hen vooral een hefboom voor een kwalitatieve heroriëntatie van het beroep. De meerderheid is dan ook niet volledig akkoord met het nadeel zoals het in de literatuur wordt voorgesteld. Ze beschouwen het eerder als een verschuiving dan als een verlies, met kansen voor wie bereid is zich aan te passen en nieuwe rollen op te nemen.

6.2.5 Verlies van menselijke controle

In de bespreking van de nadelen van AI werd door de respondenten sterk benadrukt dat het verlies van menselijke controle een fundamenteel knelpunt vormt. Een overkoepelende zorg die teruggewakkerd bij meerdere respondenten is dat AI-systemen (nog) niet foutloos functioneren, waardoor volledige automatisering als risicovol wordt beschouwd. Respondent 3 is van mening dat er niets geautomatiseerd mag worden als het niet foutloos kan. Deze foutgevoeligheid vereist volgens de respondenten een blijvende menselijke betrokkenheid, zeker in sectoren met complexe en veranderlijke regelgeving zoals de fiscale en boekhoudkundige sector. Respondent 2 voegt daar aan toe dat het zeer belangrijk is om alles door een mens te laten nakijken, aangezien ze geen garantie hebben dat alles juist is.

"Zolang dat iets niet 100% foutloos kan, zou het nooit mogen geautomatiseerd worden." (Respondent 3)

"We hebben geen 100% garantie dat alles oké wordt doorgestuurd of ingelezen, dus ik denk dat die menselijke controle ook naar de toekomst toe heel belangrijk is en blijft." (Respondent 2)

Naast de praktische noodzaak, werd ook de ethische en juridische verantwoordelijkheid benadrukt. Verschillende respondenten gaven aan dat de mens altijd de eindverantwoordelijkheid moet dragen, ongeacht hoeveel er wordt geautomatiseerd.

"Uiteindelijk kan alles geautomatiseerd worden, maar degene die op de knop duwt en er de controle over heeft zal altijd een mens zijn." (Respondent 1)

"Je kan niet bij een controle door de overheid vertellen dat een fout is ontstaan omdat AI dat heeft gedaan," (Respondent 2)

Vervolgens werd de rol van menselijke interpretatie als essentieel beschouwd, vooral wanneer het gaat om het begrijpen van context of het duiden van cijfers. Respondenten 4 en 6 benadrukken beiden dat de mens zich moet blijven bezighouden met de analyse van cijfermateriaal, zeker als die cijfers door AI-systemen zijn gegenereerd.

"Op het moment dat je mensen in plaats van crunching te laten doen, laat nadenken over waarom bepaalde cijfers zo zijn, dan kunnen die diepgaandere analyses uitvoeren op de cijfers die afkomstig zijn van AI." (Respondent 4)

"Als mensen meer in staat zijn om te denken dan te doen, afhankelijk van de capaciteit van de mensen die je hebt natuurlijk, dan kunnen die diepgaandere analyses uitvoeren op de cijfers die afkomstig zijn van AI omdat ze daar meer tijd voor hebben. Die controles is iets wat AI moeilijker kan doen denk ik." (Respondent 4)

"Het laatste deel, de analyse, moet toch altijd nog bij een persoonlijk iemand liggen." (Respondent 6)

Er heerst echter ook een zekere spanning tussen controle en vertrouwen. Zo gaf Respondent 5 aan dat er nog een mentale omslag nodig is. Ze stelt dat accountants de controle af en toe moeten leren loslaten, om zo meer tijd te kunnen spenderen aan analyse. Toch blijft bij velen de overtuiging bestaan dat menselijke tussenkomst voorlopig onmisbaar is, omdat men zich als accountant volgens Respondent 1 geen fouten kan veroorloven.

"We moeten veranderen van 'ik moet het hier zelf allemaal doen om de controle te houden' naar 'ik laat dat los en ik ga zelf gewoon kritisch kijken naar de data.'" (Respondent 5)

"Wij kunnen ons geen fouten veroorloven, dus daarom dat er nog altijd een menselijk aspect aan te pas moet komen, en het gaat ook zo blijven denk ik." (Respondent 1)

Hoewel AI aanzienlijke efficiëntiewinsten biedt, leeft bij de respondenten in grote mate het idee dat menselijke controle niet zomaar vervangen kan of mag worden. Ze zijn over het algemeen van mening dat de mens altijd het laatste woord zal moeten behouden in het beslissingsproces.

Hoofdstuk 7: Conclusie

In het laatste hoofdstuk van deze masterproef wordt de focus gelegd op het formuleren van een algemene conclusie. Deze conclusie zal een uitgebreid antwoord geven op de centrale onderzoeksvraag, namelijk:

“Wat zijn de belangrijkste voordelen en nadelen van het gebruik van artificiële intelligentie in de Vlaamse accountancysector en welke impact heeft dit op de manier waarop de Vlaamse accountants hun beroep uitoefenen?”

Naast de algemene conclusie met betrekking tot de centrale onderzoeksvraag zal er in het eerste deel van dit hoofdstuk, namelijk in sectie 8.1, ook een duidelijk antwoord geformuleerd worden op de empirische deelvragen en wordt nagegaan of de proposities overeenstemmen met de resultaten van ons onderzoek. In sectie 8.2 worden de beperkingen van dit onderzoek en de aanbevelingen voor toekomstig onderzoek toegelicht.

7.1 Conclusie

Het doel van deze masterproef is het uitvoeren van onderzoek naar wat de impact van artificiële intelligentie (AI) is op het beroep van de accountant. Daarbij wordt voornamelijk gefocust op de voordelen en de nadelen omtrent dat gebruik van AI binnen de accountancysector. Er wordt een vergelijking gemaakt tussen de voor- en nadelen die naar boven zijn gekomen tijdens de literatuurstudie en de standpunten van de respondenten omtrent die aspecten, die achterhaald werden door middel van de diepte-interviews. Om een duidelijk antwoord te kunnen formuleren voor deze vraag, werd dit onderzoek opgedeeld in een centrale onderzoeksvraag en verschillende bijhorende deelvragen. Die deelvragen worden onderverdeeld in enerzijds theoretische deelvragen, die aan de hand van de literatuurstudie worden beantwoord, en anderzijds empirische deelvragen, waarvoor we interviews met verschillende respondenten hebben gevoerd om hier een duidelijk antwoord op te kunnen geven.

Zoals hiervoor werd vermeld worden de theoretische deelvragen aan de hand van de literatuurstudie beantwoord. Uit de literatuur blijkt dat AI op dit moment in redelijke mate wordt geïntegreerd in de boekhoudsector. De AI-toepassingen worden in deze sector voornamelijk gebruikt voor de automatisering van repetitieve en tijdrovende taken, maar ook bij rapportage, patroonherkenning, voorspellingen, fraudedetectie enzovoort (Bakarich & O'Brien, 2021; Igou et al., 2022). Het implementeren van AI in de boekhoudsystemen zorgt voor een enorme tijdswinst en daarnaast blijkt ook de nauwkeurigheid te verhogen (Nusa et al., 2024). Bovendien maken die systemen de verwerking van online data ook aanzienlijk efficiënter, omdat de gegevens sneller herkend en gecategoriseerd kunnen worden (Hubler et al., 2024). AI-toepassingen kunnen daarnaast handig zijn in het maken van voorspellingen, doordat die tools gemakkelijk met historische data aan de slag kunnen gaan (Hubler et al., 2024).

Hoewel AI steeds vaker geïntegreerd wordt in boekhoudsoftware, blijft de implementatie van AI relatief beperkt bij de meeste boekhoudkantoren (Bakarich & O'Brien, 2021). Er worden grote verschillen opgemerkt in de mate waarin AI wordt geïntegreerd in accountancy, afhankelijk van het soort bedrijf. Zo zien we dat ze in grote boekhoudkantoren, denk aan Big 4-kantoren, wel al zeer intensief meegaan in die technologische evolutie (Bakarich & O'Brien, 2021). Dit is waarschijnlijk te danken aan het feit dat zij voldoende middelen beschikbaar hebben om gerichte en diepgaande trainingen aan te bieden omtrent de implementatie van AI, en die middelen vervolgens ook kunnen inzetten om de systemen effectief aan te kopen (Bakarich & O'Brien, 2021; Drew, 2019). Bij de boekhoudafdelingen van grotere bedrijven wordt opgemerkt dat hier een enorme achterstand is in de implementatie van AI in de boekhoudsoftware (Drew, 2019). Dit kan een gevolg zijn van het feit dat IT-budgetten in dit soort bedrijven niet prioritair zijn, waardoor daar weinig in geïnvesteerd wordt. Tijdens het uitvoeren van het onderzoek werden die verschillen in de mate van integratie van AI per soort bedrijf ook opgemerkt, wat laat zien dat dit voor de Vlaamse boekhoudkantoren en ondernemingen evenzeer van toepassing zou kunnen zijn.

Naar de toekomst toe zal AI een enorme technologische invloed hebben en zullen de verschillende tools en automatisering binnen de boekhoudsector ervoor zorgen dat accountants zich meer gaan richten op analyse, besluitvorming en adviesverlening (Bakarich & O'Brien, 2021; Dogar & Scorte, 2023). Over het algemeen zal de verdere implementatie van AI er in de toekomst voor zorgen dat alle werkzaamheden vlotter, efficiënter en nauwkeuriger zullen verlopen (Hubler et al., 2024; Mihai & Duțescu, 2022). De AI-systemen en -tools zullen alleen maar slimmer en betrouwbaarder worden, wat er op termijn voor zal zorgen dat ze volledig autonoom kunnen presteren (Mihai & Duțescu, 2022). Toch is het belangrijk om AI te blijven beschouwen als een uitbreiding van de menselijke intelligentie en capaciteiten, en niet als een volledige vervanging daarvoor (Dogar & Scorte, 2023). Hierbij is het ten slotte ook van belang dat men als accountant de komst van AI met beide handen moet grijpen, om naar de toekomst relevant te blijven in de sector (Hubler et al., 2024).

Vervolgens werd er een empirisch onderzoek uitgevoerd om na te gaan of de genoemde voordelen en nadelen van AI in de literatuurstudie ook van toepassing zijn voor de Vlaamse accountants. Er werden hiervoor twee proposities opgesteld, die elk zijn onderverdeeld in een aantal deelvragen en waarbij elke deelvraag een afzonderlijk voordeel of nadeel behandelt. Hierna wordt per propositie en deelvraag toegelicht of dit bevestigd kan worden en daarbij wordt de informatie vermeld waarop die conclusie is gebaseerd.

De eerste propositie heeft betrekking tot de voordelen die AI biedt in de accountancysector. De eerste deelvraag onder deze propositie, deelvraag a, stelt dat de implementatie van AI leidt tot de automatisering van repetitieve taken. Deze deelvraag kan met veel overtuiging worden bevestigd, aangezien alle zes respondenten dit als een voordeel ervaren. De automatisering van repetitieve taken is het meest genoemde voordeel dat werd aangehaald tijdens alle interviews. Het verhoogt de efficiëntie en zorgt voor een aanzienlijke tijdswinst. Die tijdswinst blijft echter in sommige gevallen nog beperkt, aangezien men momenteel nog in een leerproces zit waarbij men volop bezig is met het leren werken met die tools en het beter leren kennen van de systemen. De respondenten geven daarbij ook het belang van de kwaliteit van de input aan, want slechte input zorgt uiteraard ook voor slechte output.

Deelvraag b van de eerste propositie stelt dat AI binnen accountancy kan zorgen voor een grondigere fraudedetectie en risicobeheer. Uit de interviews is gebleken dat de meningen hierover sterk verschillen. De respondenten die AI reeds gebruiken in dit domein geven aan dat het positief is dat AI-tools in staat zijn om bepaalde triggers voor onregelmatigheden te geven, maar dat dat niet altijd klopt. De andere respondenten die hiervoor nog geen gebruik maken van AI, zijn ofwel van mening dat je zelf in staat moet zijn om je klanten in te schatten, ofwel hebben ze nog te weinig informatie of vertrouwen in wat AI kan op dat gebied. Daarom kan deelvraag b dus ook niet worden bevestigd.

Deelvraag c van propositie 1 geeft aan dat AI kan helpen bij een efficiëntere financiële rapportage. De meeste respondenten kijken positief naar deze toepassing van AI, omdat er veel potentie in zit op het gebied van tijdswinst en betrouwbaarheid. Toch wordt er ook aangegeven dat er hier nog veel verbetering in mogelijk is en dat het menselijke aspect bij de rapportage cruciaal blijft. Uit de interviews is gebleken dat er ook nog een aantal respondenten de rapportering momenteel nog in grote mate zelf doen, omdat er ook redelijk wat interpretatie bij komt kijken. Ondanks dat AI dus nog niet bij iedere respondent wordt ingezet voor de financiële rapportering, wordt deelvraag c toch bevestigd, want de respondenten geven wel aan dat AI een hele sterke factor kan zijn in financiële rapportering, mits de nodige menselijke interpretatie.

De laatste deelvraag onder propositie 1 omvat de stelling dat AI in accountancy kan helpen bij het maken van voorspellende analyses. Deelvraag d kan ook niet bevestigd worden, omdat deze toepassing van AI nog heel wat vragen oproept bij de respondenten. De meeste respondenten die hier gebruik van maken, gebruiken dit eerder als een ondersteunend hulpmiddel omdat er nog te veel onzekere factoren aan dit domein gebonden zijn. De respondenten geven ook aan dat betrouwbaarheid van deze toepassingen momenteel onvoldoende is om hier volledig op te vertrouwen. Er zijn dus enkele respondenten die er bewust voor kiezen om die prognoses en financiële plannen nog zelf te maken.

Er werden tijdens de interviews geen bijkomende voordelen van AI in accountancy aangehaald die niet in de literatuur werden besproken. Daarom wordt hierna verdergegaan met de bespreking van de volgende propositie die betrekking heeft op de nadelen van AI.

De eerste deelvraag van propositie 2, namelijk deelvraag a, geeft aan dat de implementatie van AI in de accountancysector zorgt voor een verandering in de benodigde vaardigheden en het competentieprofiel van de boekhouder. Hier waren de respondenten het unaniem mee eens, waardoor deelvraag a zeker bevestigd kan worden. Over het algemeen zijn de respondenten het erover eens dat rol van boekhouder gaat verschuiven van het uitvoeren van puur administratieve taken naar meer adviesverlening en analytische taken. Het is daarbij wel van cruciaal belang dat de basiskennis van boekhouden behouden blijft, om te kunnen begrijpen wat de softwaresystemen voorstellen en uitvoeren. Naast de basiskennis zijn ook technologische vaardigheden van belang, die kunnen aangeleerd worden door middel van opleidingen en bijscholingen.

Deelvraag b van propositie 2 stelt dat het gebruik van AI bezorgdheden met zich meebrengt omtrent het gebrek aan een regelgevend kader. Uit de interviews is gebleken dat hier bij de respondenten inderdaad wat onduidelijkheid en onzekerheid over heerst. De meeste respondenten geven aan dat ze weinig kennis hebben over of er al dan niet regelgeving bestaat rond het gebruik van AI. Ze geven aan dat dit in eerste instantie al verkeerd overkomt, en dat als er regelgeving rond zou komen, dit waarschijnlijk te laat komt of als er zich al problemen hebben voorgedaan. Er zijn ook respondenten die dit gebrek aan regelgeving opvullen door zelf duidelijke regels en policies op te stellen die bepalen wanneer AI wel en niet mag gebruikt worden en op welke manier. Deelvraag b kan op basis van de interviews wel bevestigd worden.

De volgende deelvraag onder propositie 2, namelijk deelvraag c, geeft aan dat verschillende ethische en privacy-gerelateerde vraagstukken bij het gebruik van AI als een nadeel wordt beschouwd door de accountants. Deze deelvraag kan bevestigd worden, omdat de gevoeligheid en vertrouwelijkheid van klantinformatie een hoge prioriteit heeft in deze sector. Het is noodzakelijk dat de softwaresystemen die gebruik maken van AI zeer goed afgeschermd worden, zodat het absoluut niet kan voorkomen dat klantgegevens online voor iedereen beschikbaar zijn. Hier wordt ook de nood aan een wetgevend kader opnieuw bevestigd, omdat bedrijven die garantie in verband met het behoud van privacy anders niet aan hun klanten kunnen bieden. Bij sommige respondenten werden er wel al duidelijke ethische richtlijnen opgesteld binnen hun bedrijf, zodat de verwarring rond het gebruik van AI al aanzienlijk verminderd wordt.

De voorlaatste deelvraag d van propositie 2 stelt dat de implementatie van AI in de accountancysector een aanzienlijke impact heeft op de werkgelegenheid, wat nadelig kan zijn voor toekomstige boekhouders. Alle respondenten geven aan dat dit inderdaad een serieuze impact zal hebben, maar de meningen verschillen over de manier waarop dit een impact zal hebben. Sommige respondenten denken dat bepaalde functies, waaronder voornamelijk het uitvoeren van de routinetaken, zullen wegvallen, terwijl andere respondenten van mening zijn dat die functies voornamelijk van aard gaan veranderen en meer richting het analytische en adviserende gaan. Niet alle respondenten beschouwen deze verandering per se als een nadeel, maar velen zien het ook als kans om bijvoorbeeld het grote tekort aan boekhouders op te vullen door AI. Het is ook zeker van belang om mee te gaan met deze evolutie als men naar de toekomst toe nog relevant wilt blijven als accountant in de sector. Er kan dus bevestigd worden dat alle respondenten het eens zijn met het feit dat de implementatie van AI een impact heeft op de werkgelegenheid, maar er kan niet bevestigd worden dat dit daarom ook als een nadeel wordt gezien.

Deelvraag e van propositie 2, en daarbij ook de laatste deelvraag onder deze propositie, geeft aan dat de integratie van AI binnen accountancy uiteindelijk zal leiden tot een verlies van menselijke controle. Deze bezorgheid werd door de meeste respondenten in grote mate gedeeld tijdens de interviews. Ze geven aan dat het voor hen heel belangrijk is om te weten dat alles nog door een mens moet worden gecontroleerd en dat de mens altijd de eindverantwoordelijkheid zal moeten hebben. Bovendien is die bezorgdheid ook afkomstig van het feit dat de meeste AI-toepassingen nog niet foutloos functioneren, waardoor het zeer risicovol zou zijn om alles volledig te automatiseren.

Ook naar de toekomst toe moet de mens altijd ingezet worden voor de interpretatie en analyse van de cijfers. De respondenten zijn van mening dat een goede wisselwerking tussen mens en machine het beste resultaat zal opleveren. Deelvraag e met betrekking tot het verlies van menselijke controle kan dus met zekerheid bevestigd worden.

Verder werden er door de respondenten geen bijkomende nadelen van AI in accountancy genoemd die niet besproken werden in de literatuurstudie.

Op basis van alle interviews en de input van de verschillende respondenten kan besloten worden dat niet alle voordelen en nadelen van het gebruik van AI in de accountancysector van toepassing zijn in de Vlaamse accountancysector. Wat betreft de voordelen van AI, kan geconcludeerd worden dat het gebruik van AI-toepassingen door Vlaamse accountants een meerwaarde kan zijn in het automatiseren van de repetitieve taken en bij de financiële rapportering, maar minder toepasselijk is voor fraudedetectie en het maken van voorspellende analyses. Wat betreft de nadelen rond AI, kan geconcludeerd worden dat er bij de Vlaamse accountants inderdaad bezorgdheden optreden omtrent het veranderend competentieprofiel van de boekhouder, het gebrek aan een duidelijk regelgevend kader, privacy-gerelateerde overwegingen en het verlies van menselijke controle. Ze zijn het bovendien ook eens met het feit dat de implementatie van AI een invloed heeft op de werkgelegenheid van boekhouders, maar beschouwen dit minder als een nadeel. Over het algemeen wordt vastgesteld dat een van de belangrijkste voordelen de automatisering van repetitieve taken is, en de belangrijkste zorg het verlies van menselijke controle is.

7.2 Beperkingen en aanbevelingen

Hoewel dit onderzoek interessante inzichten heeft opgeleverd over de integratie van artificiële intelligentie (AI) in de accountancysector, zijn er ook een aantal beperkingen waarmee rekening moet worden gehouden. Deze kunnen een invloed hebben op de uiteindelijke conclusies en vormen meteen ook aanknopingspunten voor toekomstig onderzoek.

Een eerste beperking is dat het onderzoek voornamelijk gebaseerd is op kwalitatieve gegevens. Dat heeft waardevolle informatie opgeleverd, maar zonder concreet cijfermateriaal is het moeilijk om algemene uitspraken te doen. Daarom zou het interessant zijn om in de toekomst ook een kwantitatief onderzoek toe te voegen, gebaseerd op effectieve cijfers over AI-gebruik in de sector. Dat zou de bevindingen kunnen versterken en breder toepasbaar maken.

Daarnaast was het onderzoek geografisch beperkt tot Vlaanderen. Door te focussen op een specifiek gebied, kunnen bredere geografische verschillen minder zichtbaar zijn. Het zou dus zeker een meerwaarde zijn om het onderzoek later in een ruimer geografisch gebied te herhalen, eventueel met internationale vergelijkingen.

Ook viel tijdens het onderzoek op dat er mogelijke verschillen bestaan tussen hoe AI wordt ingezet in boekhoudkantoren versus in boekhoudafdelingen van grote bedrijven. Die verschillen konden in dit onderzoek niet diepgaand worden onderzocht, doordat er niet genoeg data beschikbaar was. Toch lijkt dit een waardevol onderwerp om verder uit te werken in toekomstig onderzoek.

Ten slotte moeten we ook rekening houden met de snelle evolutie. AI is een technologie in volle ontwikkeling en wat vandaag actueel is kan er binnen enkele jaren heel anders uitzien. Het zou daarom een goed idee zijn om hetzelfde onderzoek binnen vijf jaar opnieuw uit te voeren. Dat zou kunnen leiden tot nieuwe of aanvullende inzichten, afgestemd op de technologische en maatschappelijke evoluties tegen dan.

Door met deze beperkingen en aanbevelingen aan de slag te gaan, kan toekomstig onderzoek een nog vollediger beeld schetsen van hoe AI zich ontwikkelt en wordt toegepast binnen de boekhoudwereld.

Bronnenlijst

Dell, S., Akpan, M., & Carr, A. (2024). Aligning artificial intelligence with ethical accountancy: A global perspective on emerging frameworks. *Corporate Ownership and Control*, 21(1), 47-54. <https://doi.org/10.22495/cocv21i1art5>

Nusa, I. B. S., Rachmanto, A., & Alhilo, M. H. H. (2024). The Impact of Artificial Intelligence and Big Data Technologies on the Profession of Accounting Educators. *Australasian Accounting Business And Finance Journal*, 18(5). <https://doi.org/10.14453/aabfj.v18i5.02>

Alfares, S., & Şavli, T. (2023). Effects of Using Artificial Intelligence on the Accounting Profession: Evidence from Istanbul Certified Public Accountants. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 0(100), 173-191. <https://doi.org/10.25095/mufad.1328069>

Bakarich, K. M., & O'Brien, P. E. (2021). The Robots are Coming ... But Aren't Here Yet: The Use of Artificial Intelligence Technologies in the Public Accounting Profession. *Journal of Emerging Technologies in Accounting*, 18(1), 27-43. <https://doi.org/10.2308/jeta-19-11-20-47>

Holmes, A. F., & Douglass, A. (2022). Artificial Intelligence: Reshaping the Accounting Profession and the Disruption to Accounting Education. *Journal of Emerging Technologies in Accounting*, 19(1), 53-68. <https://doi.org/10.2308/jeta-2020-054>

Fülöp, M. T., Topor, D. I., Ionescu, C. A., Cifuentes-Faura, J., & Măgdaş, N. (2023). Ethical Concerns Associated with Artificial Intelligence in the Accounting Profession: A Curse or a Blessing? *Journal of Business Economics and Management*, 24(2), 387-404. <https://doi.org/10.3846/jbem.2023.19251>

Igou, A., Power, D. J., Brosnan, S., & Heavin, C. (2023). Digital Futures for Accountants. *Journal of Emerging Technologies in Accounting*, 20(1), 39-57. <https://doi.org/10.2308/jeta-2020-088>

Drew, J. (2019). What's 'Critical' for CPAs to Learn in an AI-Powered World. *Journal Of Accountancy*. <https://www.journalofaccountancy.com/issues/2019/jun/critical-cpa-skills-for-ai-powered-world.html>

Boucher, P. (2020). Artificial Intelligence: How does it work, why does it matter, and what can we do about it? *European Parliamentary Research Service (EPRS) – Scientific Foresight Unit (STOA)*. <https://doi.org/10.2861/44572>

Hsiao, D., PhD, CPA, CISA (Texas A&M University-Commerce), Han, L., & CPA (Niagara University). (z.d.). The Impact of Data Analytics and Artificial Intelligence on the Future Accounting Profession: Perspectives from Accounting Students. *Journal Of Theoretical Accounting Research*.

Hubler, M., Waddell, C., Felder-Strauss, J., Blanchard, K., Martinez, B., & W. Self, S. (2024). Potential Impact of Artificial Intelligence on the Accounting Profession: Will Artificial Intelligence Be the New CPA? *International Journal Of Accounting, Economics, And Finance Perspectives*, 4(1).

Barna, L. E. L., & Hurducaci, C. C. (2024). THE IMPACT OF USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND ERP SYSTEMS IN THE WORK OF ACCOUNTING PROFESSIONALS AND AUDITORS. *The Annals Of The University Of Oradea Economic Sciences*, 33(1), 246–258. [https://doi.org/10.47535/1991auoes33\(1\)028](https://doi.org/10.47535/1991auoes33(1)028)

Straten, I. v. (2023, 14 juli 2023). AI Marketing: de complete gids. *Invalshoek*. <https://www.invalshoek.nl/blog/ai-marketing/#:~:text=Om%20AI%20in%20marketing%20te,van%20berichten%20op%20sociale%20media.>

AI in de zorg: kansen en uitdagingen? (2024, december). Vlaams Patiënten Platform. <https://vlaamspatientenplatform.be/nl/advies-en-tips/ai-in-de-zorg-kansen-en-uitdagingen#:~:text=AI%2Dsystemen%20kunnen%20zorgverleners%20helpen,voorspellen%20op%20basis%20van%20patiëntgegevens.>

Aan de slag met Artificial Intelligence - AI. (z.d.-b). <https://smartindustry.nl/aan-de-slag-met-artificial-intelligence-ai#:~:text=Nog%20geen%20voorkennis%20over%20AI%20in%20de%20industrie&text=In%20de%20industri%C3%ABle%20context%20betekent,voorspellend%20onderhoud%20mogelijk%20te%20maken.>

Johan. (2023, 22 november). AI in cybersecurity | voordelen en uitdagingen. *IT-Security*. <https://it-security.nl/kennisbank/ai-in-cybersecurity/#:~:text=AI%20wordt%20gebruikt%20voor%20diverse%20toepassingen%20in%20cybersecurity%2C%20zoals%20de,voor%20mensen%20moeilijk%20waarneembaar%20zijn.>

Ziying, Y., & Dong-il, K. (2024). The Impact of Artificial Intelligence and Big Data on the Evolution of Accounting Practices: Opportunities and Challenges. *Journal Of Digital Convergence*, 22(4), eISSN 2713-6442. <https://doi.org/10.14400/JDC.2024.22.4.027>

Mihai, M. S., & Duțescu, A. (2022). How cloud accounting and integrated services based on AI can impact accounting companies? *Proceedings Of The . . . International Conference On Business Excellence*, 16(1), 849–858. <https://doi.org/10.2478/picbe-2022-0079>

Dogar, C., & Scorte, C. M. (2023). ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND JOBS' FUTURE PROSPECTS IN ACCOUNTING AND FINANCIAL AUDITING. *The Annals Of The University Of Oradea Economic Sciences*, 3(1), 403–416. [https://doi.org/10.47535/1991auoes32\(1\)030](https://doi.org/10.47535/1991auoes32(1)030)

Ovaska, S. (2025). How Finance Can Get Started with Gen AI. *Journal Of Accountancy*. <https://www.journalofaccountancy.com/issues/2025/feb/how-finance-can-get-started-with-gen-ai.html>

Bijlage 1: Interviewleidraad

Interviewleidraad - Impact van AI op het beroep van de accountant

1. Inleidende vragen - Situering van de organisatie

1.1. Voor zelfstandige boekhouders of kantoren:

- Kunt u kort iets vertellen over uw kantoor? (Bijv. grootte, specialisatie, zelfstandige of deel van een grotere groep)
- Heeft u medewerkers in dienst? Zo ja, hoeveel en welke functies vervullen zij?

1.2. Voor bedrijven met een interne boekhoudafdeling:

- Kunt u een beeld schetsen van de boekhoudafdeling binnen uw organisatie?
 - Hoeveel medewerkers telt de afdeling?
 - Welke functies zijn er binnen de afdeling?

2. Ervaring met AI

2.1. Bent u bekend met het gebruik van artificiële intelligentie binnen de accountancysector?

- Zo ja, op welke manier bent u hiermee in contact gekomen? (bv. via software, opleidingen, collega's, ...)
- Wat is uw algemene indruk of mening hierover?

2.2. Maakt u of uw organisatie momenteel gebruik van AI-toepassingen in uw job?

- Indien ja:
 - Kunt u beschrijven op welke manieren u vandaag AI gebruikt in uw job? (Voor welke taken of processen wordt AI ingezet?)
 - Welke software of tools worden hiervoor gebruikt?
 - Kunt u uitleggen hoe die tools precies werken in de praktijk?
 - Hoe lang maakt u hier al gebruik van?
 - Wat verandert er concreet in uw dagelijkse werking sinds het gebruik van AI?
 - Zijn er bepaalde taken die hierdoor anders verlopen dan vroeger?
 - Hoe ervaart u die veranderingen?
 - Zijn er nog toepassingen of domeinen waarin u AI *mogelijk* nuttig acht?
 - Is het gebruik verplicht of optioneel binnen het team?
- Indien nee:
 - Wat zijn de redenen waarom u nog geen gebruik maakt van AI?
 - Overweegt u dit in de toekomst wel te doen?
 - Zijn er toepassingen of domeinen waarin u AI *mogelijk* nuttig acht?

3. Hoofdvragen - Reflectie op bevindingen uit de literatuurstudie

3.1. Taken, werkorganisatie en efficiëntie

- Zijn er taken binnen uw job die (gedeeltelijk) geautomatiseerd zijn via AI?
 - Wat betekent dat voor uw tijdsbesteding of efficiëntie?
 - In de literatuur wordt vaak gezegd dat AI repetitieve taken (zoals dataverwerking, factuurverwerking...) automatiseert. Herkent u dat?
- Wordt AI bij u gebruikt voor rapportering of afsluitingen?
 - In hoeverre maakt dat die processen efficiënter of betrouwbaarder?
 - Merkt u dat AI hier een duidelijke meerwaarde biedt? Of net niet?
 - In de literatuur spreekt men over "snellere en correctere financiële rapportering" — ervaart u dat ook zo?

3.2. Analyse en besluitvorming

- Wordt AI bij u ingezet voor analyses of voorspellingen? (bijv. cashflow, klantgedrag, risico's...)
 - Hoe bruikbaar of betrouwbaar vindt u die inzichten?
 - Er wordt vaak gesproken over "voorspellende analyses" als voordeel van AI — is dat iets wat u zelf al ervaart?

3.3. Risico's en controle

- Zijn er taken waarvan u vindt dat die *niet* geautomatiseerd zouden mogen worden?
- In welke mate is er nog menselijke controle of interpretatie nodig bij AI-gebruik?
 - Is het voor u belangrijk dat een mens steeds de eindverantwoordelijkheid behoudt bij boekhoudkundige beslissingen?
 - In de literatuur komt vaak de bezorgdheid naar voren dat AI leidt tot een verlies aan menselijke controle — herkent u dat?
- Wordt AI bij u ook gebruikt om fouten of mogelijke fraude te detecteren?
 - Is dat betrouwbaar volgens u?
 - Fraudedetectie wordt in studies vaak als sterk punt genoemd van AI — sluit dat aan bij uw ervaring?

3.4. Vaardigheden en competenties

- Heeft het gebruik van AI impact op de vaardigheden die nodig zijn in uw team of functie?
 - Vraagt AI nieuwe kennis of vaardigheden van u of uw team?
 - Hoe gaat u om met eventuele skill gaps?
- Zijn er opleidingen of bijscholingen voor voorzien?
- In de literatuur wordt gesteld dat AI leidt tot een veranderend competentieprofiel — herkent u dat?

3.5. Regelgeving, ethiek en privacy

- Zijn er ethische of privacy-gerelateerde overwegingen rond het gebruik van AI binnen uw werk?
- Vindt u dat er voldoende wetgeving bestaat rond het gebruik van AI?
- AI roept vaak vragen op over GDPR, dataveiligheid en de ethische omgang met klantinformatie — is dat iets wat bij u speelt?
 - Maakt u zich zorgen over de ethiek of privacy van AI-gebruik, bijvoorbeeld bij klantgegevens?

3.6. Invloed op werkgelegenheid en takenverdeling

- Denkt u dat AI een invloed heeft (of zal hebben) op de verdeling van taken binnen uw team?
- Ziet u AI als een bedreiging voor bepaalde functies in het beroep? Of net als een kans?
 - Zijn er functies die dreigen te verdwijnen of net te ontstaan?
- De impact van AI op werkgelegenheid wordt vaak genoemd als zorgpunt — hoe kijkt u daar zelf naar?

Afsluitende vragen – Toekomstperspectief op AI binnen accountancy

1. Hoe ziet u de verdere evolutie en integratie van AI binnen de accountancysector in de komende jaren?

- Denkt u dat AI een steeds grotere rol zal spelen, of ziet u eerder grenzen aan de toepassingen?
- Hoe kijkt u aan tegen de snelheid waarmee deze evolutie gebeurt?

2. Welke impact verwacht u dat deze evolutie zal hebben op uw eigen beroep of functie?

- Denkt u dat uw rol als accountant/boekhouder in de toekomst fundamenteel zal veranderen?
- Hoe bereidt u zich hierop voor? En hoe kijkt u daar persoonlijk tegenaan (eerder positief, terughoudend, gemengd...)?

3. "Zijn er volgens u nog andere effecten, opportuniteiten of zorgen rond AI in de accountancysector die we nog niet besproken hebben, maar die u wel belangrijk vindt?"